

Bryssel, 29. marraskuuta 2017
(OR. en)

15096/17

Toimielinten välinen asia:
2015/0278 (COD)

SOC 771
MI 889
ANTIDISCRIM 60
AUDIO 132
CODEC 1943

ILMOITUS

Lähtettäjä: Pysyvien edustajien komitea (Coreper I)
Vastaanottaja: Neuvosto

Ed. asiak. nro: 14363/17
Kom:n asiak. nro: 14799/15 + ADD 1 - ADD 3 - COM(2015) 615 final

Asia: Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksia koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä
– Yleisnäkemys

I JOHDANTO

Komissio julkaisi joulukuussa 2015 ehdotuksen esteettömyyttä koskevaksi eurooppalaiseksi säädökseksi (jäljempänä 'esteettömyyssäädös'), joka hyväksytyksi tultuaan lisäisi erilaisten Euroopan unionissa (jäljempänä 'EU') tarjottujen tuotteiden ja palvelujen esteettömyyttä vammaisten kannalta.

Ehdotettu esteettömyyssäädös mainitaan myös toimielinten välisessä lausumassa EU:n lainsäädännöllisistä prioriteeteista asiakokonaisuutena, jota koskevaa lainsäädäntöä Euroopan parlamentin, neuvoston ja Euroopan komission olisi nopeasti kehitettävä niin, että ne saisivat työnsä mahdollisuuksien mukaan päätökseen ennen vuoden 2017 loppua. Valtuuskunnat ovat ilmoittaneet kannattavansa ehdotusta sekä teknisellä että poliittisella tasolla.

Euroopan parlamentti hyväksyi 14. syyskuuta neuvotteluvaltuutensa ensimmäisessä käsittelyssä¹.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea antoi lausuntonsa 25. toukokuuta 2016.

II TILANNE

Säädöksen teksti on jäsennelty ja laadittu uudelleen Viron puheenjohtajakaudella käytyjen keskustelujen ja aiemmillä puheenjohtajakausilla tehdyn työn pohjalta. Viimeaikainen edistys johtui paljolti valtuuskuntien arvokkaasta panoksesta ja aktiivisesta osallistumisesta teknisen työn viimeistelyyn.

Jäsenvaltioiden enemmistö on hyväksynyt nyt laaditun eurooppalaisen esteettömyyssäädöksen soveltamisalan. Kysymykset mahdollisista päällekkäisyyksistä voimassa olevan EU:n lainsäädännön kanssa on myös ratkaistu. Lisäksi liitteen I sanamuotoa on muutettu merkittävästi, ja säädökseen on lisätty uusi liite VI esteettömyysvaatimusten selventämiseksi ottamalla huomioon perusteellista muutosta ja kohtuutonta rasietta käsittelevään 12 artiklaan tehdyt muutokset.

Puheenjohtajavaltio pyrki tekstissään tasapainoon seuraavien osatekijöiden välillä:

- noudatetaan mahdollisimman tiiviisti *tuotteita koskevaa uutta lainsäädäntökehystä*, jotta tuotteita käsittelevät talouden toimijat ja markkinavalvontaviranomaiset voivat noudattaa sen lähestymistapaa;
- *palvelujen* osalta puheenjohtajavaltio on noudattanut komission ehdotusta, joka käytti uutta lainsäädäntökehystä pohjana jättäen kuitenkin joustovaraa palveluja koskevan markkinavalvontajärjestelmän organisointia varten;

¹ Asian käsittelyä johtavassa sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnassa (IMCO) esittelijänä toimii Morten LØKKEGAARD (DK/ALDE). Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan (EMPL) esittelijä on Adám KÓSA (HU/EPP).

- säilytetään tuotteita ja palveluja koskevat *esteettömyysvaatimukset toiminnallisella tasolla* (liite I). Säädökseen on lisätty uusi liite I a, jossa on selkeitä esimerkkejä siitä, kuinka liitteen I esteettömyysvaatimuksia voitaisiin noudattaa tai mikä tavoiteltu tulos voisi olla;
- *Perusteellista muutosta ja kohtuutonta rasietta* käsittelevä 12 artikla on valtuuskuntien pyynnöstä muutettu menettelyn selkeyttämiseksi ja selvien ohjeiden antamiseksi talouden toimijoille ja markkinavalvontaviranomaisille. Tekstiin on lisätty uusi liite IV, jossa annetaan vertailuarvot kohtuuttoman rasiitteen arvioimiseksi;
- *palveluja tarjoavat mikroyritykset*, jotka ovat usein uusia yrityksiä ja joilta puuttuu resursseja, vapautetaan täysin esteettömyyssäädöksen vaatimusten noudattamisesta;
- teksti on jäsennelty uudelleen oikeudellisen selkeyden lisäämiseksi (esimerkiksi erottamalla tuotteita, palveluja ja niitä molempia käsittelevät direktiivin osat).

Pysyvien edustajien komitea käsitteli puheenjohtajavaltion kompromissitekstiä

24. marraskuuta. Sen oli ratkaistava soveltamisalaan liittyvä viimeinen olennainen kysymys (häätäpalvelut).

Hätäpalvelut, kuten myös hätäviestintä, sisällytettiin komission ehdotukseen osana sähköistä viestintää.² Jotkin valtuuskunnat korostivat, että SEUT 114 artiklaan perustuvassa sisämarkkinadirektiivissä ei tulisi käsitellä jäsenvaltioiden omien hätäpalvelujen organisoimista, muun muassa hätäviestintään vastaamista ja sen käsittelyä, joten pysyvien edustajien komitea katsoi, että esteettömyysvaatimuksia, jotka liittyvät hätäkeskuksiin ja varsinkin eurooppalaiseen hätänumeroon 112 soitettuihin puheluihin vastaamiseen, ei tulisi sisällyttää neuvoston yleisnäkemykseen. Tekstiä on muutettu tämän mukaisesti.

Eräät valtuuskunnat katsoivat kuitenkin, että eurooppalaiseen hätänumeroon 112 soitettuihin puheluihin vastaamiseen liittyvät esteettömyysvaatimukset olisi yhdenmukaistettava EU:ssa ja pahoittelivat niiden jättämistä soveltamisalan ulkopuolelle. Useat valtuuskunnat suhtautuivat tähän kysymykseen joustavasti.

-
- ² Hätäpalvelujen ja -viestinnän esteettömyyden osalta määritettiin useita osatekijöitä:
- *kuluttajalaitteiden* (esim. älypuhelimet) esteettömyysominaisuudet sisällytetään esteettömyyssäädöksen soveltamisalaan; nämä eivät ole sellaisenaan ristiriitaisia;
 - myös *hätäviestinnän* (jota sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat välittävät) esteettömyys sisällytettiin esteettömyyssäädöksen soveltamisalaan; nämä eivät ole sellaisenaan ristiriitaisia;
 - esteettömyysvaatimukset, jotka liittyvät hätäviestinnän ja hätäpalvelujen välisen yhteyden varmistaviin hätäkeskuksiin, varsinkin *eurooppalaiseen hätänumeroon 112 soitettuihin puheluihin vastaaminen* (ks. uusi 3 artiklan 3 a kohta ja liitteessä I oleva V jakso). Tämä oli kiistanalainen osa hätäviestinnän käsittelyssä.

Jäljellä olevat varaukset

Tässä vaiheessa kaikilla valtuuskunnilla katsotaan olevan yleinen tarkasteluvarauma muutettuun tekstiin.

Lisäksi komissiolla on varauma palveluja tarjoavien *mikroyritysten* jättämiseen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Sillä on varauma myös siihen, että julkisia hankintoja, Euroopan investointi- ja rakennerahastoja ja Euroopan laajuisia verkkoja koskeva 1 artiklan 3 kohta on poistettu.

UK piti voimassa parlamentaarisen tarkasteluvarauman.

III LOPUKSI

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvostoa pyydetään tarkastelemaan 7. joulukuuta 2017 tämän ilmoituksen liitteessä olevaa kompromissitekstiä yleisnäkemyksen muodostamiseksi.

Ehdotus³**EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI,****tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista [...]⁴**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 114 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁵,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksitystä,

sekä katsovat seuraavaa:

³ Muutokset edelliseen asiakirjaan (asiak. 14363/17) verrattuna on merkitty seuraavasti: uusi teksti on **lihavoitu ja alleviivattu** ja poistot on merkitty hakasulkeilla ja alleviivattu [...]. Kaikki alkuperäiseen ehdotukseen tehdyt muutokset on merkitty seuraavasti: uusi teksti on **lihavoitu** ja poistot on osoitettu hakasulkein [...].

⁴ Osa otsikkoa poistettu tarpeettomana (lingvistijuristien ehdotuksesta).

⁵ Annettu 25 päivänä toukokuuta 2016 EUVL C , , s. .

- (1) Tämän direktiivin tarkoituksena on edistää sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa lähentämällä jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä sekä poistamalla tiettyjen esteettömien tuotteiden ja palvelujen vapaan liikkuvuuden esteitä. Näin lisättäisiin esteettömien tuotteiden ja palvelujen **saatavuutta** sisämarkkinoilla.
- (2) Esteettömistä tuotteista ja palveluista on suurta kysyntää, ja niiden kuluttajien lukumäärän, joilla on jokin vamma [...], **ennustetaan** kasvavan huomattavasti. [...] Tekemällä tuotteista ja palveluista esteettömämpiä yhteiskunnasta tulee osallistavampi ja **vammaisten** itsenäinen elämä helpottuu.
- (2 a) (uusi) Tässä direktiivissä määritellään vammaiset Yhdistyneiden kansakuntien vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen (jäljempänä 'vammaisyleissopimus') mukaisesti. Euroopan unioni on ollut osapuolena sopimuksessa 21 päivästä tammikuuta 2011 alkaen. Vammaisyleissopimuksessa todetaan, että 'vammaisiin' kuuluvat "ne, joilla on sellainen pitkäaikainen ruumiillinen, henkinen, älyllinen tai aisteihin liittyvä vamma, joka vuorovaikutuksessa erilaisten esteiden kanssa saattaa estää heidän täysimääräisen ja tehokkaan osallistumisensa yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa". Direktiivi edistää täysimääräistä ja tehokasta osallistumista parantamalla sellaisten yleisten tuotteiden ja palvelujen saatavuutta, jotka alkuperäisessä muodossaan tai myöhemmin mukautettuina vastaavat vammaisten henkilöiden erityistarpeisiin.
- (2 b) (uusi) Tästä direktiivistä hyötyisivät myös muut henkilöt, joilla on jostakin muusta ruumiillisesta, henkisestä, älyllisestä tai aisteihin liittyvästä vammasta, korkeasta iästä taikka muista ihmiskehon toimintaan liittyvistä pysyvistä tai tilapäisistä tekijöistä aiheutuvia toimintarajoitteita, jotka vuorovaikutuksessa erilaisten esteiden kanssa saattavat haitata heidän täysimääräistä ja tehokasta osallistumistaan yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa.

- (3) Erot jäsenvaltioiden antamien niiden lakien, **asetusten** ja hallinnollisten määräysten välillä, jotka koskevat vammaisten [...] käyttämien tuotteiden ja palvelujen esteettömyyttä, rajoittavat tällaisten tuotteiden ja palvelujen vapaata liikkuvuutta sekä vääristävät toimivaa kilpailua sisämarkkinoilla. Tällaisilla esteillä on huomattavia vaikutuksia talouden toimijoihin, varsinkin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin (pk-yritykset).
- (4) Kansallisten esteettömyysvaatimusten väliset erot eivät kannusta etenکään itsenäisiä ammatinharjoittajia eivätkä pk- ja mikroyrityksiä osallistumaan liiketoimintaan omien kotimarkkinoidensa ulkopuolella. Jäsenvaltioissa voimassa olevat kansalliset tai jopa alueelliset tai paikalliset esteettömyysvaatimukset eroavat toisistaan sekä kattavuudeltaan että tarkkuudeltaan. Nämä erot ovat haitaksi kilpailukyvyille ja kasvulle, koska esteettömien tuotteiden ja palvelujen kehittämisestä ja markkinoinnista kutakin yksittäistä kansallista markkinaa varten koituu lisäkustannuksia.
- (26) Pk- ja mikroyritykset luovat suurimman osan työpaikoista unionissa. Näillä yrityksillä, jotka ovat ratkaisevan tärkeitä tulevan kasvun kannalta, on hyvin usein vaikeuksia kehittää tuotteitaan tai palvelujaan, erityisesti rajatylittävässä kontekstissa. Kansallisia esteettömyyssäännöksiä on siksi tarpeen yhdenmukaistaa siten, että helpotetaan pk- ja mikroyritysten työtä ja säilytetään niitä koskeva välttämätön suoja.
- (5) Esteettömien tuotteiden kuluttajilta ja esteettömien palvelujen vastaanottajilta peritään korkeita hintoja, koska toimittajien välinen kilpailu on vähäistä. Kansallisten lainsäädäntöjen eroista johtuva hajanaisuus pienentää hyötyä, jota voitaisiin saada vaihtamalla kansallisella ja kansainvälisellä tasolla kokemuksia yhteiskunnalliseen ja tekniseen kehitykseen mukautumisesta.

- (6) Sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan takaamiseksi on välttämätöntä lähentää kansallisia säädöksiä unionin tasolla, jotta voidaan poistaa esteettömien tuotteiden ja palvelujen markkinoiden hajanaisuus, saada mittakaavaetuja, helpottaa valtioiden rajat ylittävää kauppaa ja liikkuvuutta sekä auttaa talouden toimijoita kohdistamaan resursseja innovointiin sen sijaan, että ne pyrkisivät täyttämään erilaiset oikeudelliset vaatimukset eri puolilla unionia.
- (7) Esteettömyysvaatimusten yhdenmukaistamisen tuomat sisämarkkinaedut on osoitettu hissejä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/33/EU⁶ sekä liikenteen alaa koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 661/2009⁷ soveltamisen yhteydessä.
- (8) Amsterdamin sopimukseen liitettyssä julistuksessa N:o 22 jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssi oli yhtä mieltä siitä, että unionin toimielinten on otettava huomioon vammaisten tarpeet luonnosteltaessa toimenpiteitä perustamissopimuksen 114 artiklan nojalla.

[Perusoikeuskirjaa koskeva johdanto-osan 9 kappale siirretty johdanto-osan loppuun, 51 kappaleen jälkeen]

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/33/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, hissejä ja hissien turvakomponentteja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta (EUVL L 96, 29.3.2014, s. 251).

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 661/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, moottoriajoneuvojen, niiden perävaunujen sekä niihin tarkoitettujen järjestelmien, osien ja erillisten teknisten yksiköiden yleiseen turvallisuuteen liittyvistä tyyppihyväksyntävaatimuksista (EUVL L 200, 31.7.2009, s. 1).

- (10) "Digitaalisten sisämarkkinoiden strategian" yleisenä tavoitteena on tuottaa kestäviä taloudellisia ja yhteiskunnallisia hyötyjä yhdennetyillä digitaalisilla sisämarkkinoilla. Kuluttajat eivät edelleenkään voi hyötyä kaikista sisämarkkinoiden tarjoamista hinta- ja valikoimaeduista unionissa, koska rajatylittäviä verkko-ostoksia tehdään edelleen hyvin vähän. Hajanaisuus heikentää myös valtioiden rajat ylittävän verkkokaupan transaktioiden kysyntää. Lisäksi tarvitaan yhteensovitettuja toimia [...] sen varmistamiseksi, että sähköinen sisältö **kuten sähköinen viestintä ja pääsy audiovisuaalisiin mediapalveluihin on** rajoituksetta myös vammaisten saatavilla. Sen vuoksi on tarpeen yhdenmukaistaa esteettömyysvaatimukset digitaalisten sisämarkkinoiden koko laajuudelta ja varmistaa, että kaikki unionin kansalaiset voivat kykyihinsä katsomatta hyötyä sisämarkkinoiden tarjoamista eduista.
- (11) [...] Unionin [...] **tultua vammaisyleissopimuksen sopimuspuoleksi** sen määräyksistä on tullut erottamaton osa unionin oikeusjärjestystä.
- (12) **Vammaisyleissopimuksen** [...] mukaan sopimuspuolten on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen vammaisille henkilöille muiden kanssa yhdenvertaisen pääsyn fyysiseen ympäristöön, kuljetukseen, tiedottamiseen ja viestintään, muun muassa tieto- ja viestintäteknologiaan ja -järjestelmiin, sekä muihin yleisölle avoimiin tai tarjottaviin järjestelyihin ja palveluihin kaupunki- ja maaseutualueilla. Vammaisten henkilöiden oikeuksia käsittelevä Yhdistyneiden kansakuntien komitea on **todennut**, että on tarpeen luoda oikeuskehys, joka sisältää konkreettisia, toteuttamiskelpoisia ja aikataulusidonnaisia vertailuarvoja, jotta esteettömyyden asteittaista täytäntöönpanoa voidaan seurata.
- (13) **Vammaisyleissopimuksen** voimaantulo jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksissä tarkoittaa sitä, että jäsenvaltioiden on annettava täydentäviä kansallisia säännöksiä tuotteiden ja palvelujen esteettömyydestä, **ja** ilman unionin toimia **nämä säännökset** johtaisivat entistä suurempiin eroihin **jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten** välillä.

- (14) **Tämä direktiivi auttaa jäsenvaltioita täyttämään yhdenmukaisella tavalla esteettömyysveloitteensa, joihin ne ovat sitoutuneet kansallisella tasolla ja vammaisyleissopimuksessa.**
- (15) Komission tiedonannossa "Euroopan vammaisstrategia 2010–2020: uudistettu sitoutuminen esteettömään Eurooppaan"⁸ vahvistetaan **vammaisyleissopimuksen** mukaisesti esteettömyys yhdeksi sen kahdeksasta toiminta-alasta. Sen tavoitteena on taata tuotteiden ja palvelujen esteettömyys.
- (18) Esteettömyysvaatimukset **olisi muotoiltava niin, että ne** aiheuttavat talouden toimijoille ja jäsenvaltioille mahdollisimman pienen rasitteen. [...]
- (16) Tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvat **tuotteet** ja palvelut **määritettiin** vaikutusten arvioinnin aikana toteutetun analyttisen tarkastelun perusteella. Tarkastelussa yksilöitiin tuotteet ja palvelut, jotka ovat merkityksellisiä [...] vammaisille ja [...] joista jäsenvaltiot ovat antaneet tai todennäköisesti antavat toisistaan poikkeavia, **sisämarkkinoiden toiminnalle vahingollisia** kansallisia esteettömyysvaatimuksia.
- (17) Kukin **tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluva** tuote tai palvelu, **joka saatetaan markkinoille tai jota tarjotaan sen päivän jälkeen, jona jäsenvaltioiden on sovellettava tämän direktiivin täytäntöönpanoa varten annettuja kansallisia säännöksiä, olisi täytettävä tässä direktiivissä** määritellyt sovellettavat esteettömyysvaatimukset, **jotta** se voidaan luokitella esteettömäksi vammaisten osalta. [...]
- (17 a) (uusi)** Tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien palvelujen esteettömyyden takaamiseksi kyseisten palvelujen tarjoamisessa käytettäviltä tuotteilta, joiden kanssa kuluttaja on vuorovaikutuksessa, olisi vastaavasti edellytettävä tämän direktiivin mukaisesti sovellettavien esteettömyysvaatimusten täyttämistä.

[johdanto-osan 18 kappale on siirretty johdanto-osan 15 kappaleen jälkeen]

⁸ KOM(2010) 636.

- (19) [...] On tarpeen täsmentää esteettömyysvaatimukset tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden ja palvelujen markkinoille saattamista varten, jotta voidaan varmistaa kyseisten tuotteiden ja palvelujen vapaa liikkuvuus sisämarkkinoilla.
- (20) Tässä direktiivissä olisi tehtävä pakolliseksi yleisten tavoitteiden muodossa annettujen toiminnallisten esteettömyysvaatimusten käyttö. Kyseisten toiminnallisten esteettömyysvaatimusten olisi oltava riittävän tarkkoja, jotta voidaan luoda oikeudellisesti sitovia velvoitteita, ja riittävän yksityiskohtaisia, jotta voidaan arvioida vaatimustenmukaisuutta ja taata siten sisämarkkinoiden moitteeton toiminta asianomaisten tuotteiden ja palvelujen osalta. **Niiden olisi kuitenkin jätettävä joustovaraa innovoinnille esimerkiksi sallimalla talouden toimijan valita pääasiallisen aistikanavan lisänä käytettävä aistikanava sen varmistamiseksi, että käytettävissä on ainakin kaksi aistikanavaa.**
- (25) Esteettömyys **on järjestelmällistä** esteiden poistoa ja niiden synnyn ehkäisyä **sen varmistamiseksi, että vammaisilla on muiden kanssa yhdenvertainen pääsy palveluihin ja tuotteisiin. Tähän olisi päästävä** mieluiten noudattamalla universaalia tai kaikkia palvelevaa suunnittelutapaa. **Kaikki ihmiset voivat käyttää tällä tavalla suunniteltuja tuotteita, ympäristöjä, ohjelmia ja palveluja mahdollisimman laajasti ilman mukautuksia tai erikoissuunnittelua. Kaikkia palveleva suunnittelu ei saisi sulkea pois yksittäisten vammaisryhmien mahdollisesti tarvitsemia apuvälineitä.** Esteettömyys ei **myöskään** saisi sulkea pois kohtuullisten mukauttamistoimien toteuttamista, jos sellaista **vaaditaan** kansallisessa tai unionin lainsäädännössä.

[Huom.: Johdanto-osan 20 a – 20 p kappaleet noudattavat 1 artiklan järjestystä: yleiskäyttöiset tietokonelaitteistot ja käyttöjärjestelmät, sähköinen viestintä, pääsy audiovisuaalisiin palveluihin, sähkökirjat, verkkokauppa, kuluttajille tarkoitetut pankkipalvelut, henkilöliikenne.]

- (20 a) (uusi) Tämän direktiivin olisi katettava kuluttajille tarkoitettut yleiskäyttöiset tietokonelaitteistot. Tällaiset tietokonelaitteistot ovat luonteeltaan monitoimisia, ja asianmukaisilla ohjelmistoilla varustettuina niillä voidaan suorittaa yleisimpiä kuluttajien haluamia tietojenkäsittelytehtäviä. Lisäksi ne on tarkoitettu kuluttajien käyttöön. Tällaisia tietokonelaitteistoja ovat esimerkiksi henkilökohtaiset tietokoneet, mukaan lukien pöytätietokoneet, kannettavat tietokoneet, älypuhelimet ja taulutietokoneet. Kulutuselektroniikkatuotteisiin sulautetut erityistietokoneet eivät ole kuluttajille tarkoitettuja yleiskäyttöisiä tietokonelaitteistoja. Tämän direktiivin ei pitäisi kattaa tapauskohtaisesti tiettyä toimintoa toteuttavia yksittäisiä osia, kuten emolevyjä tai muistisiruja, joita käytetään tai saatetaan käyttää mainituissa laitteistoissa.
- (20 b) (uusi) Tämän direktiivin olisi katettava myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2002/21/EY⁹ tarkoitettut sähköiset viestintäpalvelut, mukaan lukien hätäviestintään tarkoitettut viestintäpalvelut, joita ovat erottamaton osa sähköisiä viestintäpalveluja. Tällä hetkellä jäsenvaltiot toteuttavat erilaisia toimenpiteitä, joita ei ole yhdenmukaistettu kaikkialla sisämarkkinoilla. Varmistamalla samojen esteettömyysvaatimusten soveltaminen kaikkialla unionissa tuotetaan mittakaavaetuja useissa jäsenvaltioissa toimiville toimijoille ja helpotetaan sitä, että nämä palvelut ovat tosiasiallisesti vammaisten saatavilla heidän omissa jäsenvaltioissaan ja kun he matkustavat muissa jäsenvaltioissa. Jotta hätäviestintä olisi esteetöntä, palvelutarjoajien olisi äänen lisäksi järjestettävä reaaliaikainen tekstitys ja täydelliset interaktiivisuusominaisuudet (total conversation) ja tarjotaan videokuvaa varmistaen näiden kaikkien viestintävälineiden synkronointi. Jäsenvaltiot voisivat tätä direktiiviä noudattaessaan määrittää välityspalveluja tarjoavan kolmannen osapuolen, jota vammaiset voisivat käyttää viestiessään hätäkeskuksen kanssa.

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/21/EY, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2002, sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä (EYVL L 108, 24.4.2002, s. 33).

Tämän direktiivin soveltamisalaan olisi kuuluttava myös kuluttajapäätelaitteet, joissa on vuorovaikuttaisia tietojenkäsittelyominaisuuksia ja joita todennäköisesti käytetään ensisijaisesti tällaisiin sähköisiin viestintäpalveluihin pääsemiseksi. Jälkimmäiseen luokkaan kuuluvat reitittimen tai modeemin kaltaiset laitteet, joita käytetään osana mainittujen palvelujen käyttöjärjestelyjä. Nopea teknologian kehitys ja sähköisen viestintäpalvelujen innovatiivinen luonne otetaan todennäköisesti huomioon tulevassa alakohtaisessa lainsäädännössä, millä voi myös olla merkitystä esteettömyyteen. Tällä direktiivillä ei sen vuoksi tulisi rajoittaa direktiivin 2002/21/EY soveltamista¹⁰. Jos tämän direktiivin säännökset ovat ristiriidassa direktiivin 2002/21/EY¹¹ kanssa, jälkimmäiselle olisi annettava etusija.

(20 c) **[...]**

(20 d) (uusi)¹² **Tässä direktiivissä pääsillä audiovisuaalisiin mediapalveluihin tarkoitetaan sitä, että audiovisuaaliseen sisältöön pääsyn on oltava esteetöntä. Sama koskee mekanismeja, joiden ansiosta vammaiset voivat käyttää avustavia teknologioita. Pääsy voidaan järjestää esimerkiksi sellaisten laitteiden kuin digisovittimien tai hybriditelevisiopalvelujen avulla, joilla pystytään vastaanottamaan audiovisuaalista sisältöä. [Direktiivin soveltamisalaan olisi myös sisällytettävä audiovisuaalisiin mediapalveluihin pääsyn mahdollistavat ominaisuudet tai palvelut sekä sähköisten ohjelmaoppaiden esteettömyysominaisuudet, koska niiden esteettömyys ei kuulu audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin soveltamisalaan].**

¹⁰ Korvataan viittauksella eurooppalaiseen sähköisen viestinnän säännöstöön (eCode), kun se on hyväksytty.

¹¹ Korvataan viittauksella eurooppalaiseen sähköisen viestinnän säännöstöön (eCode), kun se on hyväksytty.

¹² Tekstiä muutettu sen tarkentamiseksi.

(20 e) (uusi) Sähkökirjatiedostot perustuvat sähköiseen tietokonekoodaukseen, jonka avulla pääosin teksti- tai graafisessa muodossa olevaa kirjallista teosta voidaan levittää ja konsultoida. Sähkökirjatiedostojen esteettömyys määräytyy koodauksen tarkkuusasteen perusteella, varsinkin siltä osin kuin se koskee teoksen erilaisten olennaisten osatekijöiden määrittelyä ja sen rakenteen standardoitua kuvausta. Yhteentoimivuuden olisi esteettömyyden muodossa optimoitava näiden tiedostojen yhteensopivuus asiakassovellusten sekä nykyisten ja tulevien avustavien teknologioiden kanssa. Sähkökirjoja koskevat esteettömyysvaatimukset eivät sitä vastoin saisi haitata sellaisen kirjallisen teoksen eheyttä, jota voidaan konsultoida ja levittää sen digitaalisten tiedostojen ansiosta. Erityisteosten kuten sarjakuvien, lastenkirjojen ja taidekirjojen ominaispiirteitä olisi tarkasteltava kaikkien sovellettavien esteettömyysvaatimusten osalta. Kustantajien ja muiden talouden toimijoiden olisi vaikeaa hyötyä sisämarkkinoiden eduista jäsenvaltioiden erilaisten esteettömyysvaatimusten vuoksi, jotka saattavat aiheuttaa yhteentoimivuusongelmia sähköisten lukulaitteiden kanssa ja rajoittaa vammaisten asiakkaiden pääsyä palveluun.

- (20 f) (uusi)** Tässä direktiivissä verkkokauppa määritellään palveluksi, joka suoritetaan etäpalveluna, sähköisessä muodossa ja kuluttajan omasta pyynnöstä kuluttajasopimuksen tekemiseksi. Tässä määritelmässä ilmaisulla "etäpalvelulla" tarkoitetaan palvelua, joka toimitetaan siten, että osapuolet eivät ole samanaikaisesti läsnä. Ilmaisulla "sähköisessä muodossa" tarkoitetaan palvelua, joka lähetetään alunperin lähetyspaikasta ja vastaanotetaan määränpäässä tietoja elektronisesti käsittelevien laitteiden (mukaan lukien digitaalinen pakkaaminen) tai tietojen säilytyksen avulla ja joka lähetetään, siirretään ja vastaanotetaan kokonaan linjoja, radioyhteyttä, optisia tai muita elektromagneettisia välineitä käyttäen. Ilmaisulla " kuluttajan omasta pyynnöstä" tarkoitetaan palvelua, joka toimitetaan omasta pyynnöstä. Ilmaisulla "kuluttajasopimuksen tekemiseksi" verkkokaupan palveluiden soveltamisala pyritään rajaamaan ainoastaan yritysten ja kuluttajien välisiin liiketoimiin ja täsmennetään tämän direktiivin yhteydessä, keitä kyseiset talouden toimijat ovat määrittämällä täsmällinen aikomus tällaisten palvelujen tarjoamiselle.
- (20 g) (uusi)** Tähän direktiiviin sisältyviä verkkokauppaa koskevia esteettömyysvaatimuksia olisi sovellettava kaikkien tuotteiden ja palvelujen verkkomyyntiin ja täten myös sellaisten tuotteiden ja palvelujen myyntiin, jotka tämä direktiivi kattaa sellaisenaan.
- (20 h) (uusi)** Pankkipalveluja ja rahoituspalveluja koskevalla Euroopan unionin lainsäädännöllä pyritään suojaamaan näiden palvelujen kuluttajia ja antamaan niille tietoa koko EU:ssa, mutta siihen ei sisälly esteettömyysvaatimuksia. Jotta vammaiset voisivat käyttää näitä palveluja kaikkialla unionissa, tehdä laajoihin tietoihin perustuvia päätöksiä ja luottaa siihen, että heitä suojataan asianmukaisesti yhdenvertaisesti muiden kuluttajien kanssa ja jotta palveluntarjoajille varmistetaan tasapuoliset toimintaedellytykset, tässä direktiivissä olisi vahvistettava yhteiset esteettömyysvaatimukset tiettyjä kuluttajille tarjottavia pankki- ja rahoituspalveluja varten.

- (20 i) (uusi)** Asianmukaisia esteettömyysvaatimuksia olisi myös sovellettava tunnustustapoihin, sähköiseen allekirjoitukseen ja maksupalveluihin, koska näitä tarvitaan kuluttajan suorittaessa pankkitoimia.
- (20 j) (uusi)** Tämän direktiivin soveltamisalaan olisi sisällytettävä myös vuorovaikutteiset itsepalvelupäätteet, niiden laitteisto ja ohjelmisto mukaan luettuina, joita käytetään tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien palvelujen tarjoamiseen. Tähän eivät kuulu ajoneuvojen, lentokoneiden, laivojen tai liikkuvan kaluston kiinteiksi osiksi asennetut laitteet. Tähän kuuluvat esimerkiksi pankkiautomaatit, maksupäätteet ja muut kuluttajien pankkipalveluja varten käytettävät itsepalvelupäätteet; kaikki lippuautomaatit, joista saadaan fyysisiä lippuja, joilla voidaan käyttää tämän direktiivin kattamia palveluja, kuten matkalippuautomaatit ja pankkien konttorien jonotuslippuautomaatit; lähtöselvitysautomaatit, joilla matkustajat voivat tehdä henkilöliikennepalveluihin liittyvän lähtöselvityksen; sekä matkatietoja tarjoavat vuorovaikutteiset itsepalvelupäätteet, muun muassa vuorovaikutteiset ilmoitusnäytöt.
- (20 k) (uusi)** Lento-, linja-auto-, rautatie- ja vesiliikenteen henkilöliikennepalvelujen yhteydessä tämän direktiivin soveltamisalaan olisi sisällytettävä myös vammaisten matkustajien matkustamista varten pyytämien kuljetuspalveluja koskevien tietojen välittäminen verkkosivustojen, mobiilisovellusten, vuorovaikutteisten itsepalvelupäätteiden ja vuorovaikutteisten ilmoitusnäyttöjen avulla, reaaliaikaiset matkatiedot mukaan luettuina. Tähän voisivat kuulua esimerkiksi ennen matkaa annettavat tiedot, matkan aikana annettavat tiedot sekä tiedot, joita annetaan, jos palvelu peruutetaan tai lähtö viivästyy. Muuhun tiedottamiseen voi myös kuulua esimerkiksi tiedot hinnoista ja alennuksista annettavat tiedot.

(20 l) (uusi) Tätä direktiiviä olisi sovellettava myös mobiililaitepohjaisiin palveluihin, mukaan lukien henkilöliikennepalvelujen tarjoajien tämän direktiivin soveltamisalan mukaisesti kehittämät tai saataville asetetut tai niiden lukuun kehitetyt ja saataville asetetut mobiilisovellukset, kuten sähköisiin matkalippupalveluihin, sähköisiin matkalippuihin sekä palveluntarjoajan henkilöliikennetuotteita ja -palveluja koskevien tietojen välittämiseen, reaaliaikaisten matkatietojen välittäminen mukaan luettuna.

(20 l) (uusi) Lento-, linja-auto-, rautatie- ja vesiliikenteen henkilöliikennepalvelujen alalla tämän direktiivin soveltamisalan olisi perustuttava matkustajien oikeuksia koskevaan nykyiseen lainsäädäntöön.

(20 m) (uusi) Jotkin esteettömyysvaatimusten osat, erityisesti tässä direktiivissä vahvistetut tietojen antamiseen liittyvät seikat, kuuluvat jo liikenteen alalla voimassa olevan unionin lainsäädännön soveltamisalaan. Tällaisia seikkoja ovat esimerkiksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1371/2007¹³, komission asetuksen (EU) N:o 1300/2014¹⁴ sekä komission asetuksen (EU) 454/2011¹⁵ osat, jotka koskevat rautatieliikennettä; Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 181/2011 osat, jotka koskevat bussi- ja linja-autoliikennettä;¹⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1177/2010¹⁷ osat, jotka koskevat meri- ja sisävesiliikennettä, sekä asetuksen (EY) 1107/2006 sekä asetuksen (EY) 261/2004¹⁸ osat, jotka koskevat vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksia lentoliikenteessä. Sääntelyn johdonmukaisuuden varmistamiseksi näissä asetuksissa vahvistettuja esteettömyysvaatimuksia olisi sovellettava edelleen kuten ennenkin. Tämän direktiivin soveltamisalassa säädetyillä lisävaatimuksilla täydennetään kuitenkin nykyisiä vaatimuksia parantamalla sisämarkkinoiden toimintaa liikenteen alalla vammaisten eduksi.

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1371/2007, annettu 23 päivänä lokakuuta 2007, rautatieliikenteen matkustajien oikeuksista ja velvollisuuksista (EUVL L 315, 3.12.2007, s. 14).

¹⁴ Komission asetus (EU) N:o 1300/2014, annettu 18 päivänä marraskuuta 2014, vammaisten ja liikkumisesteisten henkilöiden esteetöntä pääsyä Euroopan unionin rautatiejärjestelmään koskevista yhteentoimivuuden teknisistä eritelmistä (EUVL L 356, 12.12.2014, s. 110).

¹⁵ Komission asetus (EU) N:o 454/2011, annettu 5 päivänä toukokuuta 2011, Euroopan laajuisen rautatiejärjestelmän osajärjestelmää "henkilöliikenteen telemaattiset sovellukset" koskevasta yhteentoimivuuden teknisestä eritelmästä (EUVL L 123, 12.5.2011, s. 11).

¹⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 181/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, matkustajien oikeuksista linja-autoliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 1).

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1177/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, matkustajien oikeuksista meri- ja sisävesiliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta (EUVL L 334, 17.12.2010, s. 1).

¹⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 261/2004, annettu 11 päivänä helmikuuta 2004, matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta (EUVL L 46, 17.2.2004, s. 1).

- (20 o) (uusi)** Jos joitakin liikennepalvelujen elementtejä tarjotaan jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella, niiden ei pitäisi kuulua tämän direktiivin soveltamisalaan, vaikka palvelu onkin suunnattu unionin markkinoille. Näiden elementtien osalta henkilöliikennepalvelujen tarjoajat olisi veloitettava varmistamaan tämän direktiivin vaatimusten noudattaminen vain siltä osin kuin palvelua tarjotaan unionin alueella. Lentoliikenteen ollessa kyseessä EU:n lentoliikenteen harjoittajien on kuitenkin varmistettava, että tämän direktiivin sovellettavat vaatimukset täyttyvät myös kolmannessa maassa sijaitsevalta lentoasemalta lähtevien ja jäsenvaltioiden alueella sijaitsevalle lentoasemalle saapuvien lentojen osalta. Lisäksi kaikkien lentoliikenteen harjoittajien, myös niiden, joilla ei ole toimilupaa unionissa, on varmistettava, että tämän direktiivin sovellettavat vaatimukset täyttyvät tapauksissa, joissa lennot lähtevät unionin alueelta kolmannen maan alueelle.
- (20 p) (uusi)** Tässä direktiivissä säädettyjä esteettömyysvaatimuksia olisi sovellettava tuotteisiin, jotka saatetaan unionin markkinoille sen päivän jälkeen, jona jäsenvaltioiden on sovellettava tämän direktiivin täytäntöönpanoa varten annettuja kansallisia säännöksiä, mukaan luettuina käytetyt tuotteet, jotka tuodaan kolmannesta maasta ja saatetaan unionin markkinoille tuon päivän jälkeen.

- (21) [...] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä [...] (EU) 2016/2102¹⁹ **vahvistetaan** esteettömyysvaatimukset tietyille julkisen sektorin elinten verkkosivustoille ja **mobiilisovelluksille. Lisäksi direktiivissä asetetaan vaatimuksia muista asiaan liittyvistä näkökohdista, erityisesti asiaankuuluvien verkkosivustojen [...] ja mobiilisovellusten vaatimustenmukaisuudesta. Osassa [...] julkisen sektorin [...] verkkosivustojen [...] ja mobiilisovellusten kautta toteutettavasta, tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvasta toiminnasta, esimerkiksi henkilöliikennepalveluissa tai verkkokaupassa tai audiovisuaalisten mediapalvelujen verkkosivustoilla, olisi kuitenkin noudatettava tässä direktiivissä vahvistettuja sovellettavia esteettömyysvaatimuksia.** Näin voidaan varmistaa, että tuotteiden ja palveluiden verkkomyynti – [...] riippumatta siitä, onko kyse julkisesta vai yksityisestä myynnistä – on vammaisten saavutettavissa.
- (21 a) (uusi) **Verkon saavutettavuuden neljä periaatetta ovat havaittavuus, joka tarkoittaa, että tiedot ja käyttöliittymän osat on esitettävä käyttäjille tavoilla, jotka he voivat havaita; hallittavuus, joka tarkoittaa, että käyttöliittymän osien ja navigoinnin on oltava hallittavia; ymmärrettävyys, joka tarkoittaa, että tietojen ja käyttöliittymän toiminnan on oltava käsitettäviä; ja toimintavarmuus, joka tarkoittaa, että sisällön on oltava riittävän toimintavarma, jotta hyvin erilaiset asiakassovellukset, mukaan lukien avustavat teknologiat, voivat tulkita sitä luotettavasti. Näitä periaatteita sovelletaan myös direktiivissä (EU) 2016/2102.**
- (22) Jäsenvaltioiden olisi toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tämän direktiivin kattamien ja **sovellettavat** esteettömyysvaatimukset täyttävien tuotteiden ja palvelujen vapaa liikkuvuus unionissa ei esty esteettömyyteen liittyvistä syistä.
- (23) **poistettu**
- 24) **poistettu**

¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2102, annettu 26 päivänä lokakuuta 2016, julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta (EUVL L 327, 2.12.2016, s. 1).

[johdanto-osan 25 kappale siirretty johdanto-osan 20 kappaleen jälkeen ja johdanto-osan 26 kappale siirretty johdanto-osan 4 kappaleen jälkeen].

- (27) Tämän direktiivin olisi perustuttava Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseen N:o 768/2008/EY²⁰, sillä se koskee tuotteita, jotka jo kuuluvat unionin muiden säädösten soveltamisalaan. Näin voidaan taata unionin lainsäädännön johdonmukaisuus **ja samalla ottaa huomioon tämän direktiivin erityiset esteettömyysvaatimukset.**
- (28) Kaikkien toimitus- ja jakeluketjuun kuuluvien talouden toimijoiden olisi varmistettava, että ne asettavat saataville markkinoilla ainoastaan sellaisia tuotteita, jotka ovat tämän direktiivin [...] mukaisia. **Samaa olisi sovellettava palveluja tarjoaviin talouden toimijoihin.** On tarpeen säätää selkeästä ja oikeasuhteisesta velvollisuuksien jakautumisesta, joka vastaa kunkin toimijan tehtävää toimitus- ja jakeluprosessissa.
- (29) Talouden toimijoiden olisi oltava vastuussa tuotteiden ja palvelujen vaatimustenmukaisuudesta sen mukaan, mikä on niiden rooli toimitusketjussa, jotta voidaan taata korkeatasoinen esteettömyyden suoja ja oikeudenmukainen kilpailu unionin markkinoilla.
- (29 a) (uusi) Tässä direktiivissä esitettyjä velvoitteita olisi sovellettava talouden toimijoihin yhtä lailla julkisella kuin yksityisellä sektorilla.**
- (30) Valmistajalla on parhaat mahdollisuudet suorittaa täydellinen vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely, koska sillä on yksityiskohtaiset tiedot suunnittelu- ja valmistusprosessista. Velvoite arvioida vaatimustenmukaisuutta olisi oltava valmistajalla.

²⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 768/2008/EY, tehty 9 päivänä heinäkuuta 2008, tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvistä yhteisistä puitteista (EUVL L 218, 13.8.2008, s. 82).

- (31) Jakelijat ja tuojat olisi otettava mukaan kansallisten viranomaisten suorittamiin markkinavalvontatehtäviin, ja niiden olisi osallistuttava toimiin aktiivisesti antamalla toimivaltaisille viranomaisille kaikki tarvittavat tiedot asiaankuuluvasta tuotteesta.
- (32) Tuojien olisi varmistettava, että kolmansista maista peräisin olevat tuotteet, jotka tulevat unionin markkinoille, ovat tämän direktiivin [...] mukaisia, ja etenkin, että valmistajat ovat tehneet asianmukaisia vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyitä kyseisten tuotteiden osalta.
- (33) Tuotetta markkinoille saattaessaan kunkin tuojan olisi ilmoitettava tuotteessa nimensä ja osoite, josta yritykseen saa yhteyden.
- (34) Jakelijoiden olisi varmistettava, että niiden tuotteelle suorittama käsittely ei vaikuta haitallisesti tuotteen vaatimustenmukaisuuteen suhteessa tämän direktiivin esteettömyysvaatimuksiin.
- (35) Kutakin talouden toimijaa, joka saattaa tuotteen markkinoille omalla nimellään tai tavamerkillään taikka muuttaa tuotetta tavalla, joka voi vaikuttaa sovellettavien **esteettömyysvaatimusten** täyttymiseen, on pidettävä valmistajana, ja tällaisen talouden toimijan on otettava hoitaakseen valmistajalle kuuluvat velvoitteet.
- (36) Suhteellisuuteen liittyvistä syistä esteettömyysvaatimuksia olisi sovellettava ainoastaan siinä määrin kuin ne eivät aiheuta kohtuutonta rasitetta talouden toimijalle, jota asia koskee, eivätkä edellytä tuotteiden ja palvelujen muuttamista siten, että niistä tulisi perustavanlaatuisesti erilaisia [...] **tässä direktiivissä määriteltyihin** perusteisiin nähden.

(37) Tässä direktiivissä olisi noudatettava "pienet ensin" -periaatetta ja otettava huomioon pk-yrityksille aiheutuva hallinnollinen rasite. Tämän direktiivin olisi sisällettävä vain muutamia vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevia sääntöjä, ja siinä olisi vahvistettava suojalausekkeet talouden toimijoita varten. Siinä ei siten säädettä yleisistä poikkeus- ja erityisjärjestelyistä kyseisiä yrityksiä varten. Näin ollen laadittaessa sääntöjä kaikkein asianmukaisimpien vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen valitsemista ja toteuttamista varten olisi otettava huomioon pk-yritysten tilanne, ja esteettömyysvaatimusten vaatimustenmukaisuuden arviointiin liittyvät velvoitteet olisi rajattava sellaisiksi, ettei niistä aiheudu pk-yrityksille kohtuutonta rasitetta. Lisäksi markkinavalvontaviranomaisten olisi toiminnassaan otettava riittävällä tavalla huomioon yritysten koko ja kyseisen tuotannon luonne (pienet sarjat tai muu kuin sarjatuotanto), eikä niiden pitäisi tässä yhteydessä luoda tarpeettomia esteitä pk-yrityksille eikä laiminlyödä yleisen edun suojaamista.

(37 a) (uusi) Jos poikkeustapauksissa tässä direktiivissä vahvistetut esteettömyysvaatimukset aiheuttaisivat kohtuutonta rasitetta talouden toimijoille, heitä ei tulisi vaatia noudattamaan niitä. Tällaisissa asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa talouden toimijan ei olisi kohtuudella mahdollista soveltaa yhtä tai useampaa tämän direktiivin liitteessä 1 määritettyä esteettömyysvaatimusta. Talouden toimijan olisi kuitenkin tehtävä tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluva palvelu tai tuote esteettömäksi niiden esteettömyysvaatimusten osalta, joiden talouden toimija ei ole katsonut aiheuttavan kohtuutonta rasitetta. Yhden tai useamman esteettömyysvaatimuksen täyttämistä koskevat poikkeukset, jotka perustuvat vaatimuksista aiheutuvaan kohtuuttomaan rasitteeseen, eivät saisi ylittää sitä, mikä on tarkkaan ottaen tarpeen kyseisen rasitteen vähentämiseksi asianomaisen tuotteen tai palvelun osalta kussakin yksittäistapauksessa. Kohtuuttoman rasitteen aiheuttavien toimenpiteiden olisi katsottava olevan sellaisia, joista talouden toimijalle aiheutuisi ylimääräistä organisatorista tai taloudellista rasitetta ottaen kuitenkin huomioon toimenpiteistä vammaisille todennäköisesti koituvat edut. Edellä esitetyn perusteella olisi määriteltävä vertailuarvot, jotta sekä talouden toimijat että markkinavalvontaviranomaiset voivat verrata erilaisia tilanteita ja arvioida, esiintyykö mahdollista kohtuutonta rasitetta järjestelmällisesti. Ainoastaan oikeutetut perusteet olisi otettava huomioon arvioitaessa sitä, missä määrin esteettömyysvaatimuksia ei voida täyttää sen takia, että ne aiheuttaisivat kohtuuttoman rasitteen. Oikeutetuiksi perusteiksi ei olisi katsottava sitä, että asiaa ei pidetä tärkeänä, kuten ei myöskään ajan tai tiedon puutetta.

(37 b) (uusi) Yleinen arvio kohtuuttomasta rasiitteesta olisi tehtävä käyttämällä liitteessä IV määritettyjä vertailuarvoja. Talouden toimijan olisi dokumentoitava kohtuutonta rasiitetta koskeva arvio ottamalla huomioon asiaankuuluvat vertailuarvot. Palvelujen tarjoajien olisi arvioitava kohtuuton rasiite uudelleen joka viides vuosi. Talouden toimijoiden olisi vasta toimivaltaisen kansallisen viranomaisen pyynnöstä toimitettava arviointi, jossa selvitetään, miksi niiden tuote tai palvelu ei ole täysin esteetön, ja toimitettava näyttöä kohtuuttomasta rasiitteesta.

(37 c) (uusi) Jos vaaditun arvioinnin pohjalta todetaan, että olisi kohtuuton rasiite vaatia talouden toimijoilta, että kaikki saman palvelun tarjoamista varten käytettävissä olevat itsepalvelupäätteet täyttävät tässä direktiivissä vahvistetut esteettömyysvaatimukset, olisi asianmukaista myös arvioida, mikä tällaisten laitteiden määrä riittäisi varmistamaan kyseisen palveluntarjoajan tarjoamien palvelujen esteettömyyden. Palveluntarjoajan olisi arvioinnissaan otettava huomioon muun muassa arvioitu hyöty vammaisille.

- (37 d) (uusi)** Mikroyritykset eroavat kaikista muista yrityksistä rajallisten henkilöresurssiensa ja vuotuisen liikevaihtonsa ja/tai taseensa vuoksi. Sen vuoksi esteettömyysvaatimusten noudattamista koskeva rasite merkitsee mikroyrityksissä yleensä suurempaa osuutta niiden taloudellisista ja henkilöresursseista kuin muissa yrityksissä ja on todennäköisemmin kohtuuttoman suuri osuus kustannuksista. Merkittävä osuus mikroyritysten kustannuksista koostuu asiakirjojen ja kirjanpidon laatimisesta tai säilyttämisestä sen osoittamiseksi, että unionin lainsäädännössä vahvistettuja erilaisia vaatimuksia noudatetaan. Kaikkien tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien talouden toimijoiden olisi voitavat arvioida tässä direktiivissä säädettyjen vaatimusten noudattamisen suhteellisuutta ja noudattaa niitä vain, jos ne eivät ole kohtuuttomia. Tällaisen arvioinnin edellyttäminen palveluja tarjoavilta mikroyrityksiltä olisi sen vuoksi jo itsessään kohtuuton rasite verrattuna vammaisille todennäköisesti koituviin hyötyihin. Tämän direktiivin vaatimuksia ja velvoitteita ei siksi tulisi soveltaa mikroyrityksiin, jotka tarjoavat direktiivin soveltamisalaan kuuluvia palveluja.
- (37 e) (uusi)** Vastaavaa mikroyrityksille myönnettyä vapautusta ei tulisi soveltaa tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluviin tuotteisiin. Tuotteiden osalta tämän direktiivin velvoitteet koskevat useita talouden toimijoita valmistus- ja jakeluketjussa. Jos kaikki mikroyritykset suljettaisiin yleisesti tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle ilman kokonaisarviointia ottaen huomioon niiden aseman tietyssä ketjussa, se johtaisi sisämarkkinoilla epäjohdonmukaisuuksiin ja vääristymiin, jotka vaikeuttaisivat markkinavalvontaviranomaisten tehokasta täytäntöönpanon valvontaa. Vammaisten olisi vaikeaa tietää, onko jokin tiettyyn tuoteketjuun osallistuva talouden toimija mikroyritys ja sovelletaanko tällöin esteettömyysvaatimuksia vai ei. Toisaalta vammaiset voisivat tunnistaa, mitä palveluja mikroyritykset tarjoavat, ja valita heille esteettömät palvelut.

- (38) Kaikkien talouden toimijoiden olisi toimittava vastuullisesti ja noudattaen kaikkia sovellettavia oikeudellisia vaatimuksia, kun ne saattavat tuotteita markkinoille tai asettavat niitä saataville markkinoilla taikka tarjoavat palveluja markkinoilla.
- (39) Jotta **vaatimustenmukaisuuden** arviointi sovellettavien **esteettömyysvaatimusten** osalta olisi helpompaa, on tarpeen säätää vaatimustenmukaisuusolettamasta sellaisille tuotteille ja palveluille, jotka vastaavat vapaaehtoisia yhdenmukaistettuja standardeja, jotka on hyväksytty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1025/2012²¹ mukaisesti tarkoituksena **laatia** yksityiskohtaiset tekniset eritelmät kyseisiä vaatimuksia varten. Komissio on jo antanut Euroopan standardointiorganisaatioille useita esteettömyyttä koskevia standardointipyynnöitä, joilla on merkitystä yhdenmukaistettujen standardien valmistelun kannalta.
- (39 a) (uusi) Asetuksessa (EU) N:o 1025/2012 säädetään yhdenmukaistetuista standardeista esitettäviä vastalauseita koskevasta menettelystä tapauksissa, joissa kyseiset standardit eivät täytä tämän direktiivin vaatimuksia.**
- (40) Yhdenmukaistettujen standardien puuttuessa ja jos se on markkinoiden yhdenmukaistamiseksi tarpeen, komission olisi voitava antaa täytäntöönpanosäädöksiä, joissa vahvistetaan yhtenäiset tekniset eritelmät tässä direktiivissä asetettuja esteettömyysvaatimuksia varten.

²¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1025/2012, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, eurooppalaisesta standardoinnista, neuvoston direktiivien 89/686/ETY ja 93/15/ETY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/9/EY, 94/25/EY, 95/16/EY, 97/23/EY, 98/34/EY, 2004/22/EY, 2007/23/EY, 2009/23/EY ja 2009/105/EY muuttamisesta ja neuvoston päätöksen 87/95/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1673/2006/EY kumoamisesta (EUVL L 316, 14.11.2012, s. 12).

- (41) Jotta varmistetaan tosiasiallinen mahdollisuus saada tietoja markkinavalvontaa varten, tiedot, joita vaaditaan vakuutuksen antamiseksi vaatimustenmukaisuudesta suhteessa kaikkiin sovellettaviin unionin säädöksiin, olisi **asetettava** saataville yhdessä ainoassa EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa. Hallinnollisen rasitteensa vähentämiseksi talouden toimijoiden olisi voitava sisällyttää tällaiseen yhteen ainoaan EU-vaatimustenmukaisuusvakuutukseen **kaikki** asiaa koskevat yksittäiset vaatimustenmukaisuusvakuutukset.
- (42) Tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arvioinnin osalta tässä direktiivissä olisi käytettävä päätöksen N:o 768/2008/EY liitteessä II kuvattua sisäisen tuotannonvalvonnan menettelyä (moduuli A), koska sen avulla talouden toimijat voivat osoittaa ja toimivaltaiset viranomaiset varmistaa ilman kohtuutonta rasitetta, että markkinoilla saataville asetettavat tuotteet täyttävät esteettömyysvaatimukset.
- (43) Tietojen, joita tarvitaan sen arvioimiseksi, ovatko palvelut [...] esteettömyysvaatimusten mukaisia, olisi sisällyttävä yleisiin ehtoihin tai vastaavaan asiakirjaan, **sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin EU 2011/83 soveltamista.**
- (44) CE-merkintä osoittaa, että tuote on tämän direktiivin esteettömyysvaatimusten mukainen, ja se on näkyvä seuraus koko vaatimustenmukaisuuden arviointiprosessista laajassa merkityksessä. Tässä direktiivissä olisi noudatettava CE-merkintään sovellettavia yleisiä periaatteita, joista säädetään tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008²².
- (45) Kiinnittämällä CE-merkinnän tuotteeseen valmistaja antaa asetuksen (EY) N:o 765/2008 mukaisesti vakuutuksen siitä, että tuote on kaikkien sovellettavien esteettömyysvaatimusten mukainen ja että valmistaja ottaa tuotteesta täyden vastuun.

²² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 765/2008, annettu 9 päivänä heinäkuuta 2008, tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta (EUVL L 218, 13.8.2008, s. 30).

- (46) Päätöksen N:o 768/2008/EY mukaisesti jäsenvaltiot ovat vastuussa vahvan ja tehokkaan tuotteiden markkinavalvonnan varmistamisesta alueellaan, ja niiden olisi annettava markkinavalvontaviranomaisilleen riittävästi toimivaltaa ja resursseja.
- (47) Jäsenvaltioiden olisi tarkastettava, ovatko palvelut tämän direktiivin velvoitteiden mukaisia, ja seurattava vaatimustenvastaisuuteen liittyvien valitusten tai raporttien käsittelyä sen varmistamiseksi, että korjaavia toimia toteutetaan.
- (47 a) (uusi) Komissio voi tämän direktiivin 18 artiklan yhdenmukaisen täytäntöönpanon helpottamiseksi tarvittaessa antaa sidosryhmiä kuullen ei-sitovia suuntaviivoja, millä edistetään palvelujen vaatimustenmukaisuutta valvovien viranomaisten koordinoitua. Komissio ja jäsenvaltiot voivat esittää aloitteita palvelujen vaatimustenmukaisuutta valvovien viranomaisten resurssien ja asiantuntemuksen jakamiseksi. Komission olisi koordinoitava näitä aloitteita.**
- (48) Jäsenvaltioiden odotetaan varmistavan, että markkinavalvontaviranomaiset tarkastavat V luvun mukaisesti, noudattavatko talouden toimijat **liitteessä IV** tarkoitettuja perusteita. **Jäsenvaltiot voivat nimetä erikoistuneen elimen täyttämään tämän direktiivin mukaiset markkinavalvontaviranomaisten velvoitteet. Jäsenvaltiot voivat päättää, että tällaisen erikoistuneen elimen toimivalta rajataan tämän direktiivin soveltamisalaan tai tiettyihin osiin siitä ja että rajoittamatta asetuksen (EY) N:o 765/2008 mukaisia jäsenvaltioiden velvoitteita kyseinen elin suorittaa vain asetuksessa (EY) N:o 765/2008 säädettyjä tehtäviä, joita kyseisen asetuksen ja tämän direktiivin mukaisen markkinavalvonnan toimivuuden takaaminen edellyttää.**
- (49) **poistettu**

- 50) Olisi luotava suojalausekemenettely, jota **sovelletaan** ainoastaan silloin, kun jäsenvaltiot ovat eri mieltä jonkin jäsenvaltion toteuttamista toimenpiteistä, ja jonka kautta ne, joita asia koskee, saavat tietoa suunnitelluista toimista sellaisten tuotteiden suhteen, jotka eivät täytä tämän direktiivin esteettömyysvaatimuksia. Tällä tavoin markkinavalvontaviranomaisten olisi jo varhaisemmassa vaiheessa mahdollista ryhtyä yhteisiin toimiin asiaankuuluvien talouden toimijoiden kanssa tällaisten tuotteiden suhteen.
- (51) Silloin kun jäsenvaltiot ja komissio ovat yhtä mieltä jäsenvaltion toteuttaman toimenpiteen oikeutuksesta, komissiolta ei pitäisi edellyttää jatkotoimia, paitsi jos vaatimustenvastaisuuden voidaan katsoa johtuvan yhdenmukaistetun standardin puutteista.
- (9) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja periaatteita, jotka on tunnustettu erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa. Tällä direktiivillä pyritään erityisesti varmistamaan, että vammaisten oikeuksia hyötyä toimenpiteistä, joilla taataan heidän itsenäinen elämänsä, yhteiskunnallinen ja ammatillinen sopeutumisensa sekä osallistumisensa yhteiskuntaelämään, kunnioitetaan kaikilta osin, ja edistämään Euroopan unionin perusoikeuskirjan 26 artiklan soveltamista.
- (52) Jotta voidaan varmistaa yhdenmukaiset edellytykset tämän [...] direktiivin täytäntöönpanolle, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa yhteisten teknisten eritelmien vahvistamisen osalta. Täytäntöönpanovaltaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011²³ mukaisesti.

²³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä annettu (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

(53) Jäsenvaltiot ovat selittävästä asiakirjoista 28 päivänä syyskuuta 2011 annetun jäsenvaltioiden ja komission yhteisen poliittisen lausuman mukaisesti sitoutuneet perustelluissa tapauksissa **varmistamaan, että** ilmoitukseen direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä koskevista toimenpiteistä **liitetään** yksi tai useampi asiakirja, joista käy ilmi direktiivin osien ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen tarkoitettujen välineiden vastaavien osien suhde. Tämän direktiivin osalta lainsäätäjät pitää tällaisten asiakirjojen toimittamista perusteltuna.

(53 c) (uusi) Jotta palveluntarjoajilla on riittävästi aikaa sopeutua tässä direktiivissä vahvistettuihin vaatimuksiin, on aiheellista säätää sen päivän, jona jäsenvaltioiden on sovellettava tämän direktiivin täytäntöönpanoa varten annettuja kansallisia säännöksiä, jälkeisestä [5] vuoden siirtymäajasta, jonka aikana sellaisten palvelun tarjoamiseen käytettävien tuotteiden, jotka on saatettu unionin markkinoille ennen voimaantulopäivää, ei tarvitse täyttää tämän direktiivin mukaisia esteettömyysvaatimuksia, ellei palvelun tarjoaja korvaa niitä siirtymäajan aikana. Kun otetaan huomioon itsepalvelupäätteiden kustannukset ja pitkä elinkaari, on aiheellista säätää, että jos tällaisia päätteitä käytetään palvelun tarjoamiseen, niiden käyttöä voidaan jatkaa niiden kestoään päättymiseen saakka, niin kauan kun niitä ei korvata toisella tämän ajanjakson aikana, mutta kuitenkin enintään 20 vuoden ajan.

(54) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitetta, joka on tiettyjen esteettömien tuotteiden ja palvelujen vapaan liikkuvuuden esteiden poistaminen ja sen myötä sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan edistäminen, koska se edellyttää erilaisten voimassa olevien sääntöjen yhdenmukaistamista kunkin jäsenvaltion oikeusjärjestyksessä, vaan se voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla määrittelemällä yhtenäiset esteettömyysvaatimukset ja sisämarkkinoiden toimintaa koskevat säännöt. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla (uusi)

Kohde

Tämän direktiivin tarkoituksena on lähentää jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, jotka koskevat tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksia, poistamalla ja ehkäisemällä esteitä, joita erilaiset esteettömyysvaatimukset aiheuttavat tämän direktiivin soveltamisalaan 1 artiklan mukaan kuuluvien tuotteiden ja palvelujen vapaalle liikkuvuudelle, ja edistää siten sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa.

1 artikla

Soveltamisala

1. **Tätä direktiiviä sovelletaan seuraaviin tuotteisiin, jotka saatetaan unionin markkinoille 27 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun päivämäärän jälkeen:**
 - a) **kuluttajien käyttöön tarkoitetut yleiskäyttöiset tietokonelaitteistot ja käyttäjärjestelmät;**
 - c) kuluttajapäätelaitteet, joissa on **vuorovaikuttaisia** tietojenkäsittelyominaisuuksia **ja joita todennäköisesti käytetään pääosin sähköisiin viestintäpalveluihin;**
 - d) kuluttajapäätelaitteet, joissa on **vuorovaikuttaisia** tietojenkäsittelyominaisuuksia **ja joiden avulla käytetään** audiovisuaalisia mediapalveluja;
 - e) **sähköiset lukulaitteet; ja**

- b) seuraavat itsepalvelupäätteet, jotka on 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti tarkoitettu tämän direktiivin kattamien palvelujen tarjoamiseen:
- i) pankkiautomaatit;
 - ia) maksupäätteet;
 - ii) matkalippuautomaatit;
 - iii) lähtöselvitysautomaatit, joilla matkustajat voivat tehdä henkilöliikennepalveluihin liittyvän lähtöselvityksen;
 - iv) tietojen tarjoamiseen käytettävät vuorovaikutteiset itsepalvelupäätteet, paitsi ajoneuvojen, lentokoneiden, laivojen tai liikkuvan kaluston kiinteiksi osiksi asennetut laitteet;

2. Tätä direktiiviä sovelletaan seuraaviin palveluihin, joita tarjotaan kuluttajille 27 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun päivämäärän jälkeen, sanotun rajoittamatta tämän direktiivin 27 a artiklan soveltamista:

- a) sähköiset viestintäpalvelut, paitsi koneiden välisten palvelujen tarjoamiseen käytettävät palvelut;
- b) pääsyn audiovisuaalisiin mediapalveluihin tarjoavat palvelut [...];
- e) sähkökirjat ja niiden lukemiseen tarkoitetut ohjelmistot;
- f) verkkokauppa;
- d) kuluttajille tarkoitetut pankkipalvelut.

- c) lento-, linja-auto-, rautatie- ja vesiliikenteen henkilöliikennepalvelujen seuraavat osat:
- i) verkkosivustot;
 - ia) mobiililaitte pohjaiset palvelut, myös sovellukset;
 - iaa) sähköiset liput ja sähköiset matkalippupalvelut;
 - ii) kuljetuspalveluja koskevien tietojen välittäminen, reaaliaikaiset matkatiedot mukaan luettuina; ilmoitusnäyttöjen osalta tämä koskee vain unionin alueella sijaitsevia vuorovaikutteisia näyttöjä; ja
 - iii) unionin alueella sijaitsevat, kyseisten henkilöliikennepalvelujen minkä tahansa osan tarjoamiseen käytettävät vuorovaikutteiset itsepalvelupäätteet, paitsi ajoneuvojen, lentokoneiden, laivojen tai liikkuvan kaluston kiinteiksi osiksi asennetut ²⁴päätteet.

[...]

(2 b) (uusi) Tämä direktiivi ei rajoita direktiivin 2002/21/EY soveltamista²⁵.

6. (uusi) Verkkosivustojen osalta tätä direktiiviä ei sovelleta seuraavaan sisältöön:

- i) valmiiksi tallennettu aikasidonnainen media, joka on julkaistu ennen [direktiivin voimaantulopäivä];
- ii) verkkokartat ja karttapalvelut;
- iii) kolmannen osapuolen sisältö, jota asianomainen palveluntarjoaja ei ole rahoittanut eikä kehittänyt ja joka ei ole kyseisen palveluntarjoajan valvonnassa.

3. poistettu

²⁴ Teksti muutettu johdonmukaisuuden vuoksi.

²⁵ Korvataan viittauksella eurooppalaiseen sähköisen viestinnän säännöstöön (eCode), kun se on hyväksytty.

4. (uusi) Tämä direktiivi ei vaikuta tekijänoikeuksia ja lähioikeuksia koskevaan unionin ja kansalliseen lainsäädäntöön, muun muassa direktiiviin 2001/29/EY, [Marrakesh-direktiivi (2016/0278 (COD)) ja Marrakesh-asetus (2016/0279 (COD))]²⁶, vuokraus- ja lainausdirektiiviin 2006/115/EY tai ohjelmistodirektiiviin 2009/24/EY.

5. (uusi) Tämä direktiivi ei vaikuta seuraavaan unionin lainsäädäntöön, esteettömyyttä koskevat säännökset mukaan luettuina:

- Asetus (EY) N:o 1371/2007²⁷;
- Asetus (EU) N:o 1300/2014²⁸;
- Asetus (EU) N:o 454/2011²⁹;
- Asetus (EU) N:o 181/2011³⁰;
- Asetus (EU) N:o 1177/2010³¹;
- Asetus (EU) N:o 1107/2006³²;
- Asetus (EU) N:o 261/2004³³;

²⁶ Viittaus "Marrakesh-säädöksiin" sisällytetään, jos ne hyväksytään ennen EU:n esteettömyyssäädöstä. Muussa tapauksessa voidaan todeta, että luettelo ei ole tyhjentävä, kuten käy ilmi ilmaisusta "myöskään".

²⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?uri=CELEX:32007R1371>

²⁸ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?uri=CELEX:32014R1300>

²⁹ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2011.123.01.0011.01.FIN

³⁰ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?uri=CELEX:32011R0181>

³¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?uri=CELEX:32010R1177>

³² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?uri=CELEX:32006R1107>

³³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 261/2004, annettu 11 päivänä helmikuuta 2004, matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta (EUVL L 46, 17.2.2004, s. 1).

2 artikla
Määritelmät³⁴

Tässä direktiivissä tarkoitetaan

- 1) **poistettu**³⁵
- (2) **poistettu**
- 2 a) **'sovellettavilla esteettömyysvaatimuksilla' 3 artiklassa tarkoitettuja esteettömyysvaatimuksia, joita sovelletaan asianomaisiin talouden toimijoihin 12 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti;**
- 3) **poistettu**
- 4) 'vammaisilla' **henkilöitä**, joilla on sellainen pitkäaikainen ruumiillinen, henkinen, älyllinen tai aisteihin liittyvä vamma, joka vuorovaikutuksessa erilaisten esteiden kanssa saattaa estää heidän täysimääräisen ja tehokkaan osallistumisensa yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa;
- 5) 'tuotteella' ainetta, valmistetta tai tavaraa, joka on valmistettu tuotantoprosessissa ja joka ei ole ruokaa, rehua, elävä kasvi tai eläin taikka ihmisestä, kasvista tai eläimestä peräisin oleva tuote, joka liittyy suoraan niiden tulevaan lisääntymiseen;
- 8) 'asettamisella saataville markkinoilla' tuotteen toimittamista unionin markkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua, kulutusta tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai veloitusetta;
- 9) 'markkinoille saattamisella' tuotteen asettamista ensimmäistä kertaa saataville unionin markkinoilla;

³⁴ Seuraavassa järjestyksessä: yleiset määritelmät, tuotteet yleensä, palvelut yleensä, tuotteita ja palveluja koskevat yleiset määritelmät, yksittäiset tuotteet/palvelut, vrt. 1 artikla.

³⁵ Tekstin artiklaosassa ei käytetä ilmaisua "*esteettömät tuotteet ja palvelut*".

- 20) 'poisvetämisellä' kaikkia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää toimitusketjussa olevan tuotteen asettaminen saataville markkinoilla;
- 10) 'valmistajalla' luonnollista tai oikeushenkilöä, joka valmistaa taikka suunnitteluttaa tai valmistuttaa tuotetta ja markkinoi sitä omalla nimellään tai tavaramerkillään;
- 11) 'valtuutetulla edustajalla' unioniin sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on valmistajan antama kirjallinen toimeksianto hoitaa valmistajan puolesta tietyt tehtävät;
- 12) 'tuojalla' unioniin sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka saattaa kolmannesta maasta tuodun tuotteen unionin markkinoille;
- 13) 'jakelijalla' muuta toimitusketjuun kuuluvaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä kuin valmistajaa tai tuojaa, joka asettaa tuotteen saataville markkinoilla;
- 5 a) (uusi) 'palvelulla' direktiivin 2006/123/EY³⁶ 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua palvelua;**
- 5 b) (uusi) 'palveluntarjoajalla' kaikkia luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka tarjoavat unionin markkinoille suunnattua palvelua. Sähkökirjojen yhteydessä palveluntarjoajan käsitteeseen voivat sisältyä kustantajat ja muut kirjojen jakeluun osallistuvat talouden toimijat;**
- 14) 'talouden toimijalla' valmistajaa, valtuutettua edustajaa, tuojaa, jakelijaa tai palveluntarjoajaa;

³⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/123/EY, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, palveluista sisämarkkinoilla (EUVL L 376, 27.12.2006, s. 36).

15) 'kuluttajalla' luonnollista henkilöä, joka hankkii asianomaisen tuotteen tai vastaanottaa asianomaisen palvelun tarkoituksessa, joka ei kuulu hänen elinkeino-, liike-, käsiteollisuus- tai ammattitoimintaansa;

15 a) (uusi) 'pienillä ja keskisuurilla yrityksillä (pk-yritykset)' yrityksiä, joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja joiden vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa ja/tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa. Näihin eivät kuulu mikroyritykset;

16) 'mikroyrityksellä' yritystä, jonka palveluksessa on alle 10 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto ja/tai taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa;

17) 'yhdenmukaistetulla standardilla' asetuksen (EU) N:o 1025/2012 2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa määriteltyä yhdenmukaistettua standardia;

18) 'yhteisellä teknisellä eritelmällä' asetuksen (EU) N:o 1025/2012 2 artiklan 4 kohdassa määriteltyä teknistä eritelmää, jonka avulla voidaan täyttää tuotteeseen tai palveluun sovellettavat esteettömyysvaatimukset;

19) **poistettu**

23 b) (uusi) 'kuluttajien käyttöön tarkoitetuilla yleiskäyttöisillä tietokonelaitteistoilla' koko tietokoneen muodostamaa laitteistoyhdistelmää, joka on luonteeltaan monitoiminen, ja asianmukaisilla ohjelmistoilla varustettuna sillä voidaan suorittaa yleisimpiä kuluttajien haluamia tietojenkäsittelytehtäviä. Lisäksi se on tarkoitettu kuluttajien käyttöön. Siihen kuuluu henkilökohtaiset tietokoneet, erityisesti pöytätietokoneet, kannettavat tietokoneet, älypuhelimet ja taulutietokoneet;

- 23) (uusi) 'käyttöjärjestelmällä' ohjelmistoa, joka muun muassa toimii rajapintana oheislaitteistoon, ajoittaa tehtäviä, osoittaa tallennustilaa ja esittää käyttäjälle oletuskäyttöliittymän, jos käynnissä ei ole sovellusohjelmaa, jossa on oma graafinen käyttöliittymänsä, riippumatta siitä, onko kyseinen ohjelmisto kuluttajien käyttöön tarkoitettua yleiskäyttöisen tietokonelaitteiston erottamaton osa vai itsenäinen ohjelmisto, jota on tarkoitus käyttää kuluttajien käyttöön tarkoitettussa yleiskäyttöisessä tietokonelaitteistossa; tällaisiin ohjelmistoihin eivät kuitenkaan kuulu käyttöjärjestelmän latausohjelmat, BIOS-ohjelmat (Basic Input-Output System) tai muut laiteohjelmistot, joita tarvitaan käyttöjärjestelmän käynnistykseen tai asennukseen;**
- 23 a) (uusi) 'kuluttajapäätelaitteilla' tuotteita, joiden avulla kuluttaja voi muodostaa yhteyden verkon liityntäpisteeseen ja joiden avulla voidaan käyttää tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvia palveluja tai tarjota niitä;**
- 24) (uusi) 'vuorovaikutteisilla tietojenkäsittelyominaisuuksilla' toimintoja, jotka tukevat ihmisen ja laitteen välistä vuorovaikutusta ja joiden avulla voidaan käsitellä ja siirtää tietoja, ääntä ja/tai videokuvaa;**
- 7) 'sähköisillä viestintäpalveluilla' Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/21/EY 2 artiklan ensimmäisen kohdan c alakohdassa tarkoitettuja palveluja³⁷.
- 7a-1) (uusi) 'häätviestinnällä' henkilöiden välisten viestintäpalvelujen välityksellä tapahtuvaa loppukäyttäjän ja hätäkeskuksen välistä viestintää, jonka tavoitteena on pyytää ja vastaanottaa hätäapua hätäpalveluilta³⁸;**
- 7 a-2) (uusi) 'hätäkeskuksella (PSAP)' fyysistä paikkaa, jossa hätäviesti otetaan ensimmäisenä vastaan viranomaisen vastuulla tai jäsenvaltion hyväksymän yksityisen organisaation vastuulla³⁹;**

³⁷ Korvataan viittauksella eurooppalaiseen sähköisen viestinnän säännöstöön (eCode), kun se on hyväksytty.

³⁸ Puheenjohtajavaltio ehdottaa, että tämä korvataan viittauksella eurooppalaiseen sähköisen viestinnän säännöstöön, jos sitä koskeva säädös hyväksytään ennen EU:n esteettömyyssäädöstä.

³⁹ Puheenjohtajavaltio ehdottaa, että tämä korvataan viittauksella eurooppalaiseen sähköisen viestinnän säännöstöön, jos sitä koskeva säädös hyväksytään ennen EU:n esteettömyyssäädöstä.

7 a-3) (uusi) 'häätäpalvelulla' jäsenvaltion sellaiseksi tunnustamaa palvelua, joka antaa kansallisen lainsäädännön mukaisesti välitöntä ja pikaista apua tilanteissa, joissa on erityisesti olemassa välitön hengenvaara tai loukkaantumisen vaara, vaara yksilön tai yleisön terveydelle tai turvallisuudelle, yksityiselle tai julkiselle omaisuudelle tai ympäristölle⁴⁰;

(7 a-4) (uusi) 'reaaliaikaisella tekstityksellä' pisteestä pisteeseen (PP) -tilanteissa tai monipisteneuvotteluissa käytettävää eräänlaista tekstipohjaista keskustelua, jossa lisättävä teksti lähetetään merkki merkiltä siten, että käyttäjä kokee viestinnän jatkuvana;

6) 'audiovisuaalisilla mediapalveluilla' Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/13/EU⁴¹ 1 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdassa **määriteltyjä** palveluja;

6 a) (uusi) ['pääsyn audiovisuaalisiin mediapalveluihin tarjoavilla palveluilla' sähköisten viestintäverkkojen välityksellä tarjottavia palveluja, joiden avulla yksilöidään, vastaanotetaan ja valitaan sekä katsellaan audiovisuaalisia mediapalveluja, sekä tällaisiin palveluihin liittyviä direktiivin 2010/13/EU 7 artiklassa tarkoitettuja esteettömyyttä edistäviä toimenpiteitä. Näitä audiovisuaalisiin mediapalveluihin pääsyn tarjoavia palveluja voivat olla verkkosivustot, verkkosovellukset, digisovitinten sovellukset, ladattavat sovellukset, mobiililaitepohjaiset palvelut, muun muassa mobiilisovellukset ja niihin liittyvät mediatoistimet sekä hybriditelevisiopalvelut. Niitä voivat olla myös sähköiset ohjelmaoppaat. Nämä palvelut ovat osa audiovisuaalisia mediapalveluja, joiden esteettömyyttä ei säännellä direktiivin 2010/13/EY tarkistamisesta annetulla direktiivillä 201X/XXX. Audiovisuaaliset mediapalvelut, joiden esteettömyyttä säännellään direktiivillä 2010/13/EU, eivät kuulu näihin palveluihin]⁴²;

⁴⁰ Puheenjohtajavaltio ehdottaa, että tämä korvataan viittauksella eurooppalaiseen sähköisen viestinnän säännöstöön, jos sitä koskeva säädös hyväksytään ennen EU:n esteettömyyssäädöstä.

⁴¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/13/EU, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2010, audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EUVL L 95, 15.4.2010, s. 1).

⁴² Viittaukset tarkistettava hyvissä ajoin.

6 b) (uusi) 'audiovisuaalisten mediapalvelujen käyttöön tarkoitetuilla kuluttajapäätelaitteilla, joissa on vuorovaikutteisia tietojenkäsittelyominaisuuksia' kaikkia laitteita, joiden päätarkoitus on tarjota pääsy direktiivin 2010/13/EU 1 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin palveluihin, direktiivin 1 artiklan e alakohdassa tarkoitettuihin televisiolähetysiin, direktiivin 1 artiklan g alakohdassa tarkoitettuihin tilattaviin audiovisuaalisiin mediapalveluihin sekä direktiivin 1 artiklan h alakohdassa tarkoitettuun audiovisuaaliseen kaupalliseen viestintään;

(25) (uusi) 'sähkökirjoilla ja niiden lukemiseen tarkoitetuilla ohjelmistoilla' palvelua, jolla tarjotaan digitaalisia tiedostoja, joilla kirjan sähköinen versio välitetään siten, että sitä voidaan käsitellä, lukea ja käyttää ja siinä voidaan navigoida, sekä ohjelmistoa, muun muassa mobiilisovelluksia, jotka on tarkoitettu kyseisten digitaalisten tiedostojen käsittelyyn, lukemiseen ja käyttöön ja siinä navigointiin. Näihin eivät kuulu määritelmän 25 a (uusi) kattamat ohjelmistot;

(25 a) (uusi) 'sähköisellä lukulaitteella' erityislaitetta, sen laitteisto ja ohjelmisto mukaan luettuina, jonka avulla käsitellään, luetaan ja käytetään sähkökirjatiedostoja ja navigoidaan niissä;

21) 'verkkokaupan palveluilla' etäpalveluna sähköisessä muodossa verkkosivustoilla ja mobiilisovelluksina ja kuluttajan omasta pyynnöstä toimitettavaa palvelua kuluttajasopimuksen tekemiseksi;

(20 a) (uusi) 'kuluttajille tarkoitetuilla pankkipalveluilla' seuraavien pankki- ja rahoituspalvelujen tarjoamista kuluttajille, muun muassa silloin, kun niitä tarjotaan verkkosivustojen ja mobiilisovellusten avulla: kulutusluottodirektiivin (direktiivi 2008/48/EY) tai kiinnitysluottodirektiivin (2014/17/EU) soveltamisalaan kuuluvat luottosopimukset; rahoitusmarkkinadirektiivin (2014/65/EY) liitteessä I olevan A osan 1–5 kohdassa ja B osan 1, 4 ja 5 kohdassa määritellyt palvelut; maksupalveludirektiivin (2015/2366/EU) 4 artiklan 3 kohdassa määritellyt maksupalvelut; sekä maksutilidirektiivissä (2014/92/EU) määritellyt maksutiliin liittyvät palvelut ja direktiivissä 2009/110/EY määritelty sähköinen raha;

- (20 b) (uusi) 'maksupäätteellä' laitetta, jonka päätarkoitus on mahdollistaa maksujen suorittaminen käyttämällä maksupalveludirektiivin 2015/2366/EU 4 artiklan 14 kohdassa määriteltyjä maksuvälineitä fyysisessä myyntipisteessä muttei virtuaaliympäristössä;**
- (7 a) (uusi) 'lentoliikenteen henkilöliikennepalveluilla' asetuksen (EY) N:o 1107/2006 2 artiklan 1 kohdassa määriteltyjä kaupallisia lentoliikennepalveluja, joiden lähtö-, kauttakulku- tai saapumispaikkana on lentoasema, joka sijaitsee jonkin jäsenvaltion alueella. Niihin kuuluvat lennot, joiden lähtölentoasema on kolmannessa maassa ja saapumislentoasema jonkin jäsenvaltion alueella, jos palvelun tuottaa EU:n lentoliikenteen harjoittaja;**
- (7 b) (uusi) 'linja-autoliikenteen henkilöliikennepalveluilla' asetuksen (EY) N:o 181/2011 2 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvia palveluja;**
- (7 c) (uusi) 'rautatieliikenteen henkilöliikennepalveluilla' kaikkia asetuksen (EY) N:o 1371/2007 2 artiklan 1 kohdassa määriteltyjä rautatieliikenteen henkilöliikennepalveluja, lukuun ottamatta asetuksen 2 artiklan 2 kohdassa määriteltyjä palveluja. Näihin eivät kuulu direktiivin 2012/34/EU 3 artiklan 6 kohdassa määritelty 'kaupunki- ja esikaupunkiliikenne' eikä saman direktiivin 3 artiklan 7 kohdassa määritelty 'alueellinen liikenne';**
- (7 d) (uusi) 'vesiliikenteen henkilöliikennepalveluilla' asetuksen (EU) N:o 1177/2010 2 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvia henkilöliikennepalveluja. Näihin eivät kuulu saman asetuksen 2 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan kuuluvat palvelut;**
- (27) (uusi) 'sähköisillä lipuilla' järjestelmiä, joissa oikeus matkapalveluun (yksi tai useampi matkalippu, matkapalvelutilaus tai matkapalvelujen maksamiseen käytettävä arvo) tallennetaan sähköisesti fyysiselle matkakortille tai muuhun laitteeseen sen sijaan, että se tulostettaisiin paperilipulle;**

(28) (uusi) 'sähköisillä lipunmyyntipalveluilla' järjestelmiä, joissa henkilöliikenteen matkaliput ostetaan verkossa vuorovaikutteisien tietojenkäsittelyominaisuuksin varustetulla laitteella ja toimitetaan ostajalle sähköisessä muodossa paperille tulostettavaksi tai esitettäväksi matkustettaessa käyttämällä mobiililaitetta, jossa on vuorovaikutteisia tietojenkäsittelyominaisuuksia.

II LUKU ESTEETTÖMYYSVAATIMUKSET JA VAPAA LIIKKUVUUS

3 artikla

Esteettömyysvaatimukset

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että **talouden toimijat saattavat markkinoille ainoastaan 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tuotteita ja tarjoavat ainoastaan 1 artiklan [...] 2 kohdassa tarkoitettuja palveluja, jotka täyttävät liitteessä I vahvistetut esteettömyysvaatimukset tämän artiklan 2, 3 ja 4 kohdan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän direktiivin 12 artiklan soveltamista.**
2. **Kaikkien 1 artiklan 1 kohdassa lueteltujen tuotteiden on oltava liitteessä I olevassa I jaksossa vahvistettujen vaatimusten mukaisia.**

Kaikkien 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden, lukuun ottamatta b alakohdassa tarkoitettuja itsepalvelupäätteitä, on oltava liitteessä I olevassa II jaksossa vahvistettujen vaatimusten mukaisia.
3. **Tämän kohdan toisen alakohdan soveltamista rajoittamatta kaikkien 1 artiklan 2 kohdassa mainittujen palveluiden on oltava liitteessä I olevissa III ja IV jaksossa vahvistettujen vaatimusten mukaisia.**

Edellä 1 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen lento-, linja-auto-, rautatie- ja vesiliikenteen henkilöliikennepalvelujen osien on oltava ainoastaan liitteessä I olevassa III jaksossa vahvistettujen vaatimusten mukaisia.

[...]

4. Tämän artiklan 3 kohdassa esitetyt vaatimukset ja niiden noudattamiseen liittyvät velvoitteet eivät koske 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti palveluja tarjoavia mikroyrityksiä.
- 5.–10. poistettu
11. (uusi) Jäsenvaltiot voivat toimittaa talouden toimijoille ohjeellisia esimerkkejä siitä, kuinka ne noudattavat liitteen I esteettömyysvaatimuksia, tai niiden soveltamisesta odotetuista tuloksista, jotka ovat liitteessä I a.

3 a artikla (uusi)

Voimassa oleva unionin lainsäädäntö henkilöliikenteen alalla

1. Unionin voimassa olevan liikennealan lainsäädännön noudattamista saatavilla olevien tietojen antamisen ja esteettömyyttä koskevien tietojen antamisen osalta on pidettävä tämän direktiivin vastaavien vaatimusten noudattamisena. Voimassa oleva unionin lainsäädäntö käsittää asetuksen (EU) 1371/2007, asetuksen (EU) 1300/2014, asetuksen (EU) 181/2011, asetuksen (EU) 1177/2010, asetuksen (EY) 261/2004 ja asetuksen (EY) 1107/2006. Jos tämän direktiivin soveltamisalassa säädetään lisävaatimuksista, niitä sovelletaan täysimääräisesti.

2. **Jos rautatieyrittäjä noudattaa virallisia verkkosivustojensa koskevia esteettömyysvaatimuksia asetuksen (EU) 454/2011 mukaisesti, sitä on pidettävä tämän direktiivin vastaavien säännösten noudattamisena. Muihin kuluttajien käyttämiin rautatiepalvelujen tarjoajien verkkosivustoihin sovelletaan tätä direktiiviä.**

3. **Tämän direktiivin vaatimuksia on sovellettava myös silloin, kun unionin lainsäädännössä viitataan nimenomaisesti tähän direktiiviin.**

4 artikla

Vapaa liikkuvuus

Jäsenvaltiot eivät saa esteettömyysvaatimukseen liittyvistä syistä estää tämän direktiivin vaatimukset täyttävien tuotteiden asettamista saataville markkinoilla alueellaan **tai palvelujen tarjoamista alueellaan. [...]**

III LUKU⁴³

TUOTTEITA KÄSITTELEVIEN TALOUDEN TOIMIJOIDEN VELVOITTEET

5 artikla

Valmistajien velvoitteet

1. Saattaessaan tuotteitaan markkinoille valmistajien on varmistettava, että tuotteet on suunniteltu ja valmistettu **tämän direktiivin mukaisesti vahvistettujen** sovellettavien esteettömyysvaatimusten mukaisesti.

2. Valmistajien on laadittava tekniset asiakirjat liitteen II mukaisesti ja tehtävä tai teetettävä kyseisessä liitteessä vahvistettu vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely.

⁴³ Luku on jaettu kolmeen osaan, jotta osoitettaisiin selkeästi, missä artikloissa käsitellään tuotteita (5–10), palveluja (11) ja sekä tuotteita että palveluja (12).

Kun tuotteen vaatimustenmukaisuus sovellettavien esteettömyysvaatimusten suhteen on osoitettu tällaisella menettelyllä, valmistajien on laadittava EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja kiinnitettävä CE-merkintä.

2 a. (uusi) Valmistajien on säilytettävä tekniset asiakirjat ja EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus 5 vuoden ajan siitä alkaen, kun tuote on saatettu markkinoille.

3. Valmistajien on varmistettava, että käytössä on menettelyjä sen takaamiseksi, että sarjatuotanto täyttää vaatimukset. Muutokset tuotteen suunnittelussa tai ominaispiirteissä sekä yhdenmukaistetuissa standardeissa tai teknisissä eritelmissä, joihin nähden tuotteen vaatimustenmukaisuus ilmoitetaan, on otettava asianmukaisesti huomioon.
4. [...]
5. Valmistajien on varmistettava, että niiden tuotteisiin on kiinnitetty tyyppi-, erä- tai sarjanumero tai muu merkintä, jonka ansiosta ne voidaan tunnistaa, tai jos tuotteen koko tai luonne ei tätä salli, niiden on varmistettava, että vaadittu tieto on annettu pakkauksessa tai tuotteen mukana seuraavassa asiakirjassa.
6. Valmistajien on ilmoitettava nimensä, rekisteröity toiminimensä tai rekisteröity tavaramerkkinsä sekä osoitteensa, josta niihin saa yhteyden, joko tuotteessa tai, jos se ei ole mahdollista, tuotteen pakkauksessa taikka tuotteen mukana seuraavassa asiakirjassa. Osoitteessa on ilmoitettava yksi yhteyspiste, josta valmistajaan saa yhteyden.
Yhteystiedot on esitettävä loppukäyttäjien ja markkinavalvontaviranomaisten helposti ymmärtämällä kielellä.
7. Valmistajien on varmistettava, että tuotteeseen liitetään ohjeet ja turvallisuustiedot kyseisen jäsenvaltion määräämällä kielellä, jota kuluttajat ja **muut** loppukäyttäjät ymmärtävät vaivatta. **Tällaisten ohjeiden ja tietojen sekä merkintöjen on oltava selkeitä, ymmärrettäviä ja helpotajuisia.**

8. Valmistajien, jotka katsovat tai joilla on syytä olettaa, ettei niiden markkinoille saattama tuote ole tämän direktiivin mukainen, on välittömästi ryhdyttävä tarvittaviin korjaaviin toimenpiteisiin kyseisen tuotteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi **tai tarvittaessa** sen vetämiseksi pois [...]. Lisäksi jos tuote **ei ole sovellettavien esteettömyysvaatimusten mukainen**, valmistajien on välittömästi tiedotettava tästä niiden jäsenvaltioiden asiasta vastaaville toimivaltaisille kansallisille viranomaisille, joissa ne asettivat tuotteen saataville, ja ilmoitettava yksityiskohtaiset tiedot erityisesti vaatimustenvastaisuudesta ja toteutetuista korjaavista toimenpiteistä.
9. Valmistajien on toimivaltaisen kansallisen viranomaisen perustellusta pyynnöstä annettava tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi, kielellä, jota kyseinen kansallinen viranomainen voi helposti ymmärtää. Valmistajien on tehtävä yhteistyötä kyseisen viranomaisen kanssa tämän pyynnöstä kaikissa **tarvittavissa** toimissa, jotka toteutetaan niiden markkinoille saattamien tuotteiden [...] **sovellettavien esteettömyysvaatimusten vastaisuuden** korjaamiseksi [...] **erityisesti saattamalla tuotteet sovellettavien esteettömyysvaatimusten mukaisiksi [...]**.

6 artikla

Valtuutetut edustajat

1. Valmistajat voivat nimetä valtuutetun edustajan kirjallisella toimeksiannolla. Edellä 5 artiklan 1 kohdassa säädetyt velvoitteet ja teknisten asiakirjojen laatiminen eivät saa kuulua valtuutetun edustajan toimeksiantoon.
2. Valtuutetun edustajan on suoritettava valmistajalta saadussa toimeksiannossa eritellyt tehtävät. Toimeksiannon mukaan valtuutetun edustajan on voitava ainakin

(aa) (uusi) pitää EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat kansallisten valvontaviranomaisten saatavilla viiden vuoden ajan;

- a) toimittaa toimivaltaiselle kansalliselle viranomaiselle tämän perustellusta pyynnöstä kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi;
- b) tehdä toimivaltaisten kansallisten viranomaisten kanssa näiden pyynnöstä yhteistyötä kaikissa **tarvittavissa** toimissa, jotka toteutetaan toimeksiannon kattamien tuotteiden [...] **sovellettavien esteettömyysvaatimusten vastaisuuden** korjaamiseksi.

7 artikla

Tuojien velvoitteet

1. Tuojat saavat saattaa markkinoille ainoastaan vaatimustenmukaisia tuotteita.
2. Ennen tuotteen saattamista markkinoille tuojien on varmistettava, että valmistaja on tehnyt liitteessä II vahvistetun vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn. Niiden on varmistettava, että valmistaja on laatinut mainitussa liitteessä vaaditut tekniset asiakirjat, että tuotteeseen on kiinnitetty CE-merkintä, että sen mukana on vaaditut asiakirjat ja että valmistaja on noudattanut 5 artiklan 5 ja 6 kohdassa säädettyjä vaatimuksia.
3. Jos tuoja katsoo tai sillä on syytä olettaa, ettei tuote ole [...] **sovellettavien esteettömyysvaatimusten mukainen**, se ei saa saattaa tuotetta markkinoille ennen kuin tuote on saatettu vaatimusten mukaiseksi. Lisäksi silloin, kun tuote **ei ole sovellettavien esteettömyysvaatimusten mukainen**, tuojan on ilmoitettava siitä valmistajalle ja markkinavalvontaviranomaisille.

4. Tuojien on ilmoitettava nimensä, rekisteröity toiminimensä tai rekisteröity tavaramerkkinsä sekä osoitteensa, josta niihin saa yhteyden, joko tuotteessa tai, jos se ei ole mahdollista, tuotteen pakkauksessa taikka tuotteen mukana seuraavassa asiakirjassa. **Yhteystiedot on esitettävä loppukäyttäjien ja markkina- ja valvontaviranomaisten helposti ymmärtämällä kielellä.**
5. Tuojien on varmistettava, että tuotteeseen liitetään ohjeet ja **turvallisuustiedot** kyseisen jäsenvaltion määräämällä kielellä, jota kuluttajat ja muut loppukäyttäjät ymmärtävät vaivatta.
6. Tuojien on varmistettava, etteivät varastointi- tai kuljetusolosuhteet sinä aikana, jona tuote on niiden vastuulla, vaaranna **tässä direktiivissä vahvistettujen sovellettavien esteettömyysvaatimusten** noudattamista.
7. [...]
- 7 a. (uusi) Tuojien on pidettävä viiden vuoden ajan EU-vaatimusten mukaisuusvakuutuksen jäljennös markkina- ja valvontaviranomaisten saatavilla ja varmistettava, että tekniset asiakirjat voidaan antaa pyynnöstä kyseisten viranomaisten saataville.**
8. Tuojien, jotka katsovat tai joilla on syytä olettaa, ettei niiden markkinoille saattama tuote ole **tämän direktiivin [...]** mukainen, on välittömästi ryhdyttävä tarvittaviin korjaaviin toimenpiteisiin kyseisen tuotteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi **tai [...]** sen vetämiseksi pois [...]. Lisäksi jos tuote [...] **ei ole sovellettavien esteettömyysvaatimusten mukainen**, tuojien on välittömästi tiedotettava tästä niiden jäsenvaltioiden asiasta vastaaville toimivaltaisille kansallisille viranomaisille, joissa ne asettivat tuotteen saataville, ja ilmoitettava yksityiskohtaiset tiedot erityisesti **vaatimusten vastaisuudesta** ja toteutetuista korjaavista toimenpiteistä.

9. Tuojien on toimivaltaisen kansallisen viranomaisen perustellusta pyynnöstä annettava tälle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi, kyseisen viranomaisen helposti ymmärtämällä kielellä. Tuojien on tehtävä yhteistyötä kyseisen viranomaisen kanssa tämän pyynnöstä kaikissa **tarvittavissa** toimissa, jotka toteutetaan niiden markkinoille saattamien tuotteiden **sovellettavien esteettömyysvaatimusten vastaisuuden** korjaamiseksi.

8 artikla

Jakelijoiden velvoitteet

1. Jakelijoiden on otettava tämän direktiivin vaatimukset huomioon asiaankuuluvaa huolellisuutta noudattaen, kun ne asettavat tuotteen saataville markkinoilla.
2. Jakelijoiden on ennen tuotteen asettamista saataville markkinoilla todennettava, että tuotteessa on CE-merkintä, että sen mukana on vaaditut asiakirjat sekä ohjeet ja turvallisuustiedot kielellä, jota kuluttajat ja muut loppukäyttäjät ymmärtävät vaivattomasti jäsenvaltiossa, jossa tuote on määrä saatava markkinoille, ja että valmistaja ja tuoja ovat noudattaneet 5 artiklan 5 ja 6 kohdassa sekä 7 artiklan 4 kohdassa vahvistettuja vaatimuksia.
3. Jos jakelija katsoo tai sillä on syytä olettaa, että tuote ei ole **tämän [...] direktiivin** mukainen, se ei saa asettaa tuotetta saataville markkinoilla ennen kuin tuote on saatettu vaatimusten mukaiseksi. Lisäksi silloin, kun tuote [...] **ei ole sovellettavien esteettömyysvaatimusten mukainen**, jakelijan on ilmoitettava siitä valmistajalle ja markkinavalvontaviranomaisille.
4. Jakelijoiden on varmistettava, etteivät varastointi- tai kuljetusolosuhteet sinä aikana, jona tuote on niiden vastuulla, vaaranna tuotteeseen **sovellettavien esteettömyysvaatimusten** noudattamista [...].

5. Jakelijoiden, jotka katsovat tai joilla on syytä olettaa, että tuote, jonka ne ovat asettaneet saataville markkinoilla, ei ole tämän direktiivin mukainen, on varmistettava, että toteutetaan tarvittavat korjaavat toimenpiteet kyseisen tuotteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi **tai tarvittaessa** sen vetämiseksi pois [...]. Lisäksi jos tuote **ei ole sovellettavien esteettömyysvaatimusten mukainen**, jakelijoiden on välittömästi tiedotettava tästä niiden jäsenvaltioiden asiasta vastaaville toimivaltaisille kansallisille viranomaisille, joissa ne asettivat tuotteen saataville, ja ilmoitettava yksityiskohtaiset tiedot erityisesti vaatimustenvastaisuudesta ja toteutetuista korjaavista toimenpiteistä.
6. Jakelijoiden on toimivaltaisen kansallisen viranomaisen pyynnöstä annettava kyseiselle viranomaiselle kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi. Jakelijoiden on tehtävä yhteistyötä kyseisen viranomaisen kanssa tämän pyynnöstä kaikissa tarvittavissa toimissa, jotka toteutetaan niiden markkinoilla saataville asettamiensa tuotteiden sovellettavien esteettömyysvaatimusten vastaisuuden korjaamiseksi.

9 artikla

Tapaukset, joissa valmistajien velvoitteita sovelletaan myös tuojiin ja jakelijoihin

Tuojaa tai jakelijaa on pidettävä valmistajana tämän direktiivin soveltamiseksi, ja siihen sovelletaan samoja velvoitteita kuin valmistajaan 5 artiklan mukaisesti, jos se saattaa tuotteen markkinoille omalla nimellään tai tavaramerkillään taikka muuttaa jo markkinoille saatettua tuotetta tavalla, joka voi vaikuttaa vaatimustenmukaisuuteen suhteessa tämän direktiivin vaatimuksiin.

10 artikla

Tuotteita käsittelevien talouden toimijoiden tunnistetiedot

1. **Edellä 5–8 artiklassa tarkoitettujen** talouden toimijoiden on esitettävä markkinavalvontaviranomaisille pyynnöstä tunnistetiedot kaikista talouden toimijoista,

- a) jotka ovat toimittaneet niille tuotteen;
 - b) joille ne ovat toimittaneet tuotteen.
2. Edellä **5–8 artiklassa tarkoitettujen** talouden toimijoiden on kyettävä esittämään 1 kohdassa tarkoitettut tiedot **viiden** vuoden ajan siitä, kun tuote on toimitettu niille tai kun ne ovat toimittaneet tuotteen.

III A LUKU

PALVELUJA TARJOAVIEN TALOUDEN TOIMIJOIDEN VELVOITTEET

11 artikla

Palveluntarjoajien velvoitteet

1. Palveluntarjoajien on varmistettava, että niiden palvelut suunnitellaan ja tarjotaan 3 artiklan mukaisesti.
2. Palveluntarjoajien on laadittava tarvittavat tiedot liitteen III mukaisesti ja selitettävä niissä, miten palvelut täyttävät **sovellettavat** esteettömyysvaatimukset [...]. Nämä tiedot on asetettava yleisön saataville kirjallisesti ja suullisesti, myös siten, että ne ovat esteettömästi [...] vammaisten henkilöiden saatavilla. Palveluntarjoajien on säilytettävä tietoja niin kauan kuin asianomaista palvelua tarjotaan.

3. Palveluntarjoajien on varmistettava, että käytössä on menettelyt [...], joilla **varmistetaan**, että **sovellettavat** esteettömyysvaatimukset [...] täyttyvät koko sen ajan, kun palvelua tarjotaan, **sanotun kuitenkaan rajoittamatta uuden 27 a artiklan soveltamista**. Palveluntarjoajien on otettava riittävällä tavalla huomioon muutokset palvelun tarjoamisen ominaispiirteissä, [...] **sovellettavissa** esteettömyysvaatimuksissa ja **yhdenmukaistetuissa standardeissa tai teknisissä eritelmissä, joihin nähden palvelun esteettömyysvaatimukset ilmoitetaan**. Vaatimustenvastaisuustapauksissa palveluntarjoajien on toteutettava tarvittavat korjaavat toimenpiteet palvelun saattamiseksi [...] **sovellettavien** esteettömyysvaatimusten mukaiseksi.
4. Palveluntarjoajien on toimivaltaisen viranomaisen perustellusta pyynnöstä toimitettava tälle kaikki tarvittavat tiedot sen osoittamiseksi, että palvelu on [...] **sovellettavien** esteettömyysvaatimusten mukainen. Palveluntarjoajien on tehtävä yhteistyötä kyseisten viranomaisten kanssa näiden pyynnöstä kaikissa toimissa, joilla palvelu saatetaan kyseisten vaatimusten mukaiseksi. **Lisäksi jos palvelu ei ole sovellettavien esteettömyysvaatimusten mukainen, palveluntarjoajien on välittömästi tiedotettava tästä niiden jäsenvaltioiden asiasta vastaaville toimivaltaisille kansallisille viranomaisille, joissa niiden palvelua tarjotaan, ja ilmoitettava yksityiskohtaiset tiedot erityisesti vaatimustenvastaisuudesta ja toteutetuista korjaavista toimenpiteistä.**

III B LUKU
TUOTTEIDEN TAI PALVELUJEN PERUSTEELLINEN MUUTOS JA
TALOUDEN TOIMIJOILLE AIHEUTUVA KOHTUUTON RASITE

12 artikla⁴⁴

Perusteellinen muutos ja kohtuuton rasite

1. Edellä 3 artiklassa tarkoitettuja esteettömyysvaatimuksia sovelletaan siinä määrin kuin ne eivät muuta merkittävästi tuotetta tai palvelua [...], minkä seurauksena tuotteen tai palvelun perusluonne muuttuisi.
2. Edellä 3 artiklassa tarkoitettuja esteettömyysvaatimuksia sovelletaan siinä määrin kuin ne eivät aiheuta kohtuutonta rasitetta asianomaisille talouden toimijoille.
5. Arvioinnin siitä, aiheutuuko tuotteiden tai palveluiden esteettömyysvaatimusten noudattamisesta perusteellinen muutos tai kohtuuton rasite, tekee **ja dokumentoi** talouden toimija. **Jäsenvaltioiden on pyydettävä talouden toimijoita tekemään kyseinen arviointi ennen kuin ne soveltavat 1 ja 2 kohdassa säädettyä poikkeusta tietyn tuotteen tai palvelun osalta.**
4. **Talouden toimija, jonka esteettömyyteen liittyvä rasite** kompensoidaan muista lähteistä kuin talouden toimijan omista varoista saatavalla, **esteettömyyden varmistamiseen erikseen tarkoitettulla** rahoituksella riippumatta siitä, onko kyse julkisesta vai yksityisestä rahoituksesta, **ei voi väittää, että sille aiheutuisi kohtuutonta rasitetta 3 artiklassa tarkoitettujen esteettömyysvaatimusten soveltamisesta.**

⁴⁴ Kohtien numerointi säilytetty, vaikka niiden järjestystä on muutettu.

3. Sen arvioimiseksi, aiheutuuko tuotteen tai palvelun [...]yhden tai useamman esteettömyysvaatimuksen noudattamisesta kohtuuton rasite, talouden toimijoiden on otettava huomioon **liitteessä IV vahvistetut vertailuarvot. Tehdessään ja dokumentoidessaan arviointia siitä, aiheutuuko esteettömyysvaatimuksista kohtuutonta rasitetta, talouden toimijan on tehtävä kokonaisarviointi käyttämällä liitteessä IV määritettyjä asiaankuuluvia vertailuarvoja.**

3 c. (uusi) Tämän artiklan 2 kohtaan vetoavien palveluntarjoajien on uusittava kunkin palveluluokan tai -tyypin osalta arviointinsa kohtuuttomasta rasitteesta vähintään joka viides vuosi tai kun tarjottua palvelua muutetaan tai kansallisen valvontaviranomaisen pyynnöstä.

6. Jos talouden toimija on soveltanut 1 ja 2 kohdassa säädettyä poikkeusjärjestelyä tiettyyn tuotteeseen tai palveluun, sen on [...] kansallisen toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä esitettävä edellä 5 kohdassa tarkoitettu arviointi. Tätä varten talouden toimijan on säilytettävä kaikki asiaa koskevat asiakirjat 5 vuoden ajan siitä, kun se on viimeksi asettanut tuotteen saataville unionin markkinoilla, tai 5 vuoden ajan siitä, kun se on viimeksi tarjonnut palvelua.

Jos mikroyritys soveltaa 1 ja 2 kohdassa säädettyä poikkeusjärjestelyä tiettyyn tuotteeseen, sen ei ensimmäisestä alakohdasta poiketen tarvitse esittää kirjallisia todisteita edellä 3 kohdassa tarkoitettusta arvioinnista, ellei kansallinen toimivaltainen viranomainen pyydä niitä. Tällaisen pyynnön saadessaan mikroyrityksen on edellä ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuna ajan kuluessa toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle tosiseikat, joiden perusteella on päätetty, että tiettyjen tuotteiden esteettömyysvaatimusten mukaisuuden varmistaminen aiheuttaisi perusteellisen muutoksen tai kohtuuttoman rasitteen.

7. (uusi) Jos edellä 3 kohdassa tarkoitettussa arvioinnissa todetaan, että olisi kohtuuton rasite vaatia itsepalvelupäätteitä käyttävältä palveluntarjoajalta, että kaikki tällaiset päätteet täyttäisivät edellä 3 artiklassa tarkoitettut vaatimukset, on myös arvioitava, voidaanko palvelun esteettömyys varmistaa muilla kuin palveluntarjoajalle kohtuuttoman rasitteen aiheuttavilla keinoilla, kuten asettamalla saataville rajoitettu määrä esteettömiä itsepalvelupäätteitä.

IV LUKU

TUOTTEIDEN JA PALVELUJEN YHDENMUKAISTETUT STANDARDIT SEKÄ YHTEISET TEKNISET ERITELMÄT

13 artikla

Vaatimustenmukaisuusolettama

1. Tuotteita ja palveluja, jotka ovat sellaisten yhdenmukaistettujen standardien tai niiden osien mukaisia, joiden viitetiedot on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, on pidettävä niiden 3 artiklassa tarkoitettujen esteettömyysvaatimusten mukaisina, jotka kyseiset standardit tai niiden osat kattavat.

14 artikla

Yhteiset tekniset eritelmät

1. Jos *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ei ole julkaistu viitettä yhdenmukaistettuihin standardeihin asetuksen (EU) N:o 1025/2012 mukaisesti ja jos tiettyjen tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksia olisi tarkennettava markkinoiden yhdenmukaistamiseksi, komissio voi antaa täytäntöönpanosäädöksiä, joilla vahvistetaan yhteiset tekniset eritelmät tämän direktiivin liitteessä I vahvistetuille esteettömyysvaatimuksille. Kyseiset täytäntöönpanosäädökset hyväksytään tämän direktiivin 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

2. Niitä tuotteita ja palveluja, jotka ovat 1 kohdassa tarkoitettujen yhteisten teknisten eritelmien tai niiden osien mukaisia, on pidettävä kyseisten yhteisten teknisten eritelmien tai niiden osien kattamien 3 artiklassa tarkoitettujen esteettömyysvaatimusten mukaisina.

IV A LUKU

TUOTTEIDEN VAATIMUSTENMUKAISUUS JA CE-MERKINTÄ

15 artikla

Tuotteiden EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus

1. EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa on ilmoitettava, että 3 artiklassa tarkoitettujen asiaankuuluvien esteettömyysvaatimusten täytyminen on osoitettu. Jos 12 artiklassa säädettyä poikkeusjärjestelyä on käytetty, EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa on ilmoitettava, mitkä esteettömyysvaatimukset kuuluvat kyseisen poikkeusjärjestelyn soveltamisalaan.
2. EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen on oltava rakenteeltaan päätöksen N:o 768/2008/EY liitteessä III esitetyn mallin mukainen. Sen on myös sisällettävä tämän direktiivin liitteessä II täsmennetyt osatekijät, ja sitä on pidettävä jatkuvasti ajan tasalla. [...] EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus on käännettävä sen jäsenvaltion kielelle tai kielille, jonka markkinoille tuote saatetaan tai jonka markkinoilla se asetetaan saataville.
3. Jos tuotteeseen sovelletaan useampia unionin säädöksiä, joissa edellytetään EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta, kaikkien kyseisten unionin säädösten osalta laaditaan yksi ainoa EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus. EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa on mainittava kyseisten säädösten tunnistetiedot, mukaan lukien niiden julkaisuviitteet.
4. Laatimalla EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen valmistaja ottaa vastuun siitä, että tuote on **tässä direktiivissä säädettyjen vaatimusten** mukainen.

16 artikla

Tuotteiden CE-merkintää koskevat yleiset periaatteet

CE-merkintään sovelletaan asetuksen (EY) N:o 765/2008 30 artiklassa vahvistettuja yleisiä periaatteita.

16 a artikla (uusi)

CE-merkinnän kiinnittämistä koskevat säännöt ja edellytykset

- 1. CE-merkintä on kiinnitettävä tuotteeseen tai sen arvokilpeen näkyvästi, helposti luettavasti ja pysyvästi. Jos tämä ei tuotteen luonteen vuoksi ole mahdollista tai perusteltua, se on kiinnitettävä pakkaukseen ja liiteasiakirjoihin.**
- 2. CE-merkintä on kiinnitettävä ennen tuotteen markkinoille saattamista.**
- 3. Jäsenvaltioiden on nykyisiä mekanismeja hyödyntämällä varmistettava CE-merkintää koskevan järjestelmän moitteeton soveltaminen ja ryhdyttävä tarkoituksenmukaisiin toimiin, jos tätä merkintää käytetään sääntöjen vastaisesti.**

TUOTTEIDEN MARKKINAVALVONTA JA UNIONIN SUOJAMENETTELY

17 artikla

Tuotteiden markkinavalvonta

1. Tuotteisiin sovelletaan asetuksen (EY) N:o 765/2008 15 artiklan 3 kohtaa, 16–19 artiklaa, 21 artiklaa, 23–28 artiklaa ja 29 artiklan 2 ja 3 kohtaa.
2. **Jos talouden toimija on soveltanut tämän direktiivin 12 artiklassa säädettyä poikkeusta, asiaankuuluvien markkinavalvontaviranomaisten on tuotteiden markkinavalvonnan yhteydessä tarkistettava, jos se on tarpeen ja asianmukaista, että talouden toimija on tehnyt 12 artiklassa tarkoitetun arvioinnin, ja tarkastettava kyseinen arviointi ja sen tulokset, mukaan lukien liitteessä IV vahvistettujen vertailuarvojen oikea käyttö, ja valvottava, että sovellettavia esteettömyysvaatimuksia noudatetaan.**
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että markkinavalvontaviranomaisten hallussa olevat tiedot siitä, noudattavatko talouden toimijat [...] sovellettavia esteettömyysvaatimuksia, sekä tiedot 12 artiklassa säädettyjen poikkeusjärjestelyjen arvioinnista asetetaan pyynnöstä kuluttajien saataville esteettömässä muodossa, paitsi jos kyseisiä tietoja ei voida antaa asetuksen (EY) N:o 765/2008 19 artiklan 5 kohdassa mainituista luottamuksellisuussyistä.

⁴⁵ Luku jaettu kahteen osaan, jotta tuotteiden valvonta ja palvelujen valvonta erotettaisiin toisistaan.

Kansallisen tason menettely sellaisten tuotteiden osalta, jotka eivät ole sovellettavien esteettömyysvaatimusten mukaisia

1. Jos jonkin jäsenvaltion [...] markkinavalvontaviranomaisilla on riittävä syy olettaa, että tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluva tuote **ei täytä sovellettavia esteettömyysvaatimuksia** [...], niiden on tehtävä asianomaista tuotetta koskeva arviointi, joka kattaa kaikki tässä direktiivissä säädetyt **sovellettavat esteettömyysvaatimukset**. **Sitä varten** asianomaisten talouden toimijoiden on tehtävä täysimittaista yhteistyötä markkinavalvontaviranomaisten kanssa.

Jos markkinavalvontaviranomaiset toteavat kyseisen arvioinnin aikana, ettei tuote täytä tässä direktiivissä säädettyjä vaatimuksia, niiden on viipymättä vaadittava asianomaista talouden toimijaa ryhtymään [...] kaikkiin tarvittaviin korjaaviin toimenpiteisiin tuotteen saattamiseksi kyseisten vaatimusten mukaiseksi niiden asettamassa kohtuullisessa ajassa, [...] joka on oikeassa suhteessa **vaatimustenvastaisuuden** luonteeseen.

Markkinavalvontaviranomaisten on vaadittava asianomaista talouden toimijaa vetämään tuote markkinoilta kohtuullisessa lisäajassa vain, jos asianomainen talouden toimija ei ole suorittanut riittäviä korjaavia toimenpiteitä toisessa alakohdassa tarkoitetussa ajassa.

Asetuksen (EY) N:o 765/2008 21 artiklaa sovelletaan toisessa **ja kolmannessa alakohdassa** mainittuihin toimenpiteisiin.

2. Jos markkinavalvontaviranomaiset katsovat, ettei vaatimustenvastaisuus rajoitu pelkästään oman jäsenvaltion alueeseen, niiden on ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille arvioinnin tuloksista ja toimenpiteistä, jotka ne ovat vaatineet talouden toimijaa toteuttamaan.

3. Talouden toimijan on varmistettava, että kaikki asianmukaiset korjaavat toimenpiteet toteutetaan kaikkien asianomaisten tuotteiden osalta, jotka se on asettanut saataville markkinoilla eri puolilla unionia.
4. Jos asianomainen talouden toimija ei 1 kohdan **kolmannessa** alakohdassa tarkoitetun ajanjakson kuluessa suorita riittäviä korjaavia toimenpiteitä, markkinavalvontaviranomaisten on ryhdyttävä asianmukaisiin väliaikaisiin toimenpiteisiin, joilla kielletään tuotteen asettaminen saataville kansallisilla markkinoilla **tai** rajoitetaan sitä taikka vedetään tuote pois [...].
Markkinavalvontaviranomaisten on viipymättä ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille näistä toimenpiteistä.
5. Edellä 4 kohdassa tarkoitettuun ilmoitukseen on sisällyttävä kaikki saatavilla olevat tiedot, erityisesti ne, jotka ovat tarpeen vaatimustenvastaisen tuotteen tunnistamista ja tuotteen alkuperän, siihen liittyvän väitetyn vaatimustenvastaisuuden ja [...] **niiden esteettömyysvaatimusten, joita tuote ei täytä**, sekä toteutettujen kansallisten toimenpiteiden luonteen ja keston määrittämistä varten, sekä asianomaisen talouden toimijan esittämät perustelut. Markkinavalvontaviranomaisten on erityisesti ilmoitettava, johtuuko vaatimustenvastaisuus
- a) siitä, ettei tuote täytä **sovellettavia esteettömyysvaatimuksia [...]**, vai
- b) siitä, että tämän direktiivin 13 artiklassa tarkoitetuissa vaatimustenmukaisuusolettaman luovissa yhdenmukaistetuissa standardeissa **tai 14 artiklassa tarkoitetuissa yhteisissä teknisissä eritelmissä** on puutteita.

6. Muiden jäsenvaltioiden kuin menettelyn aloittaneen jäsenvaltion on viipymättä ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille kaikki toteutetut toimenpiteet ja kaikki niiden hallussa olevat lisätiedot, jotka liittyvät asianomaisen tuotteen vaatimustenvastaisuuteen, sekä vastalause siinä tapauksessa, että ilmoitetusta kansallisesta toimenpiteestä on erimielisyyttä.
7. Jos kolmen kuukauden kuluessa 4 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta mikään jäsenvaltio tai komissio ei ole esittänyt vastalauseita jonkin jäsenvaltion toteuttamasta väliaikaisesta toimenpiteestä, toimenpiteen katsotaan olevan oikeutettu.
8. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kyseistä tuotetta koskevat asianmukaiset rajoittavat toimenpiteet, kuten tuotteen vetäminen pois markkinoilta, toteutetaan viipymättä.

20 artikla

Unionin suojamenettely

1. Jos 19 artiklan 3 ja 4 kohdassa säädetyn menettelyn päätyttyä esitetään vastalauseita jonkin jäsenvaltion toteuttamia toimenpiteitä vastaan tai jos komissio katsoo, että kansallinen toimenpide on unionin lainsäädännön vastainen, komissio kuulee viipymättä jäsenvaltioita ja asianomaista talouden toimijaa tai asianomaisia talouden toimijoita sekä arvioi kansallisen toimenpiteen. Komissio tekee tämän arvioinnin tulosten perusteella päätöksen siitä, onko kansallinen toimenpide oikeutettu.

Komissio osoittaa päätöksensä kaikille jäsenvaltioille ja antaa sen välittömästi tiedoksi niille ja asianomaiselle talouden toimijalle tai asianomaisille talouden toimijoille.

2. Jos kansallinen toimenpide katsotaan oikeutetuksi, kaikkien jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että vaatimustenvastainen tuote vedetään pois markkinoilta, ja niiden on ilmoitettava asiasta komissiolle. Jos kansallista toimenpidettä ei katsota oikeutetuksi, asianomaisen jäsenvaltion on peruutettava toimenpide.
3. Jos kansallinen toimenpide katsotaan oikeutetuksi ja tuotteen vaatimustenvastaisuuden katsotaan johtuvan 19 artiklan 5 kohdan b alakohdassa tarkoitetusta puutteesta yhdenmukaistetuissa standardeissa, komissio soveltaa asetuksen (EU) N:o 1025/2012 11 artiklassa säädettyä menettelyä.
4. (uusi) **Jos kansallinen toimenpide katsotaan oikeutetuksi ja tuotteen vaatimustenvastaisuuden katsotaan johtuvan 19 artiklan 5 kohdan b alakohdassa tarkoitetusta puutteesta yhteisissä eritelmissä, komissio hyväksyy viipymättä täytäntöönpanosäädöksen, jolla asianomaista yhteistä eritelmaa muutetaan tai jolla se kumotaan. Täytäntöönpanosäädös hyväksytään 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.**

20 a artikla (uusi)

Muodollinen vaatimustenvastaisuus

1. **Jäsenvaltion on jonkin seuraavista havainnoista tehdessään vaadittava asianomaista talouden toimijaa korjaamaan vaatimustenvastaisuus, sanotun kuitenkin rajoittamatta 19 artiklan soveltamista:**
 - a) **CE-merkintä on kiinnitetty asetuksen (EY) N:o 765/2008 30 artiklan tai tämän direktiivin uuden 16 a artiklan vastaisesti;**
 - b) **CE-merkintää ei ole kiinnitetty;**
 - c) **EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta ei ole laadittu;**
 - d) **EU-vaatimustenmukaisuusvakuutusta ei ole laadittu oikein;**

- e) teknisiä asiakirjoja ei ole saatavilla tai ne eivät ole täydellisiä;
- f) edellä 5 artiklan 6 kohdassa tai 7 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut tiedot puuttuvat tai ne ovat virheellisiä tai epätäydellisiä;
- g) mitä tahansa muuta 5 artiklassa tai 7 artiklassa säädettyä hallinnollista vaatimusta ei ole täytetty.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitettu vaatimustenvastaisuus jatkuu, asianomaisen jäsenvaltion on ryhdyttävä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin tuotteen markkinoilla saataville asettamisen rajoittamiseksi tai kieltämiseksi tai sen varmistamiseksi, että se poistetaan markkinoilta.

V A LUKU PALVELUJEN VAATIMUSTENMUKAISUUS

18 artikla

Palvelujen vaatimustenmukaisuus

1. Jäsenvaltioiden on luotava ja toteutettava riittävät menettelyt sekä säännöllisin väliajoin ajantasaistettava niitä, jotta voidaan
 - a) tarkistaa, ovatko 1 artiklan 2 kohdassa luetellut palvelut tämän direktiivin vaatimusten mukaisia, **mukaan lukien** 12 artiklassa säädetyistä poikkeusjärjestelyistä tehty arviointi; **tämän osalta sovelletaan 17 artiklan 2 kohtaa soveltuvin osin;**
 - b) seurata sellaisten valitusten tai raportointien käsittelyä, jotka koskevat tapauksia, joissa 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut palvelut eivät täytä 3 artiklassa säädettyjä esteettömyysvaatimuksia;
 - c) todentaa, että talouden toimija on toteuttanut tarvittavat korjaavat toimet.

2. Jäsenvaltioiden on nimettävä **palvelujen vaatimustenmukaisuutta valvovat** viranomaiset, jotka vastaavat 1 kohdassa tarkoitettujen menettelyiden toteuttamisesta.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisö on tietoinen ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen viranomaisten olemassaolosta, vastuualueista ja nimistä. Mainittujen viranomaisten on pyynnöstä asetettava nämä tiedot saataville esteettömässä muodossa.

VI LUKU

ESTEETTÖMYYSVAATIMUKSET UNIONIN MUUSSA LAINSÄÄDÄNNÖSSÄ

21 artikla

Esteettömyysvaatimusten sovellettavuus unionin muihin säädöksiin

poistettu

22 artikla

Kohtuuton rasite

poistettu

23 artikla

Yhteiset tekniset eritelvät unionin muita säädöksiä varten

poistettu

VII LUKU
[...] ⁴⁶ LOPPUSÄÄNNÖKSET

24 artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa komitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.
2. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa.

25 artikla

Täytäntöönpanon valvonta

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että tämän direktiivin noudattamisen varmistamiseksi on olemassa riittävät ja tehokkaat keinot.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin keinoihin kuuluvat
 - a) kansalliset säännökset, joiden nojalla kuluttaja voi viedä asian tuomioistuimen tai toimivaltaisen hallintoviranomaisen käsiteltäväksi, jotta voidaan varmistaa tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi annettujen kansallisten säännösten noudattaminen;
 - b) kansalliset säännökset, joiden nojalla julkiset elimet tai yksityiset yhdistykset, järjestöt tai muut oikeushenkilöt, joilla on legitiimi intressi varmistaa tämän direktiivin säännösten noudattaminen, voivat **aloittaa [...] tuomioistuimessa tai toimivaltaisessa hallintoviranomaisessa tämän direktiivin **mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi säädety**n oikeudellisen ja/tai hallinnollisen menettelyn joko kantajan puolesta tai kantajaa tukeakseen tämän suostumuksella[...].**

⁴⁶ Lingvistijuristien tekemä muutos.

26 artikla
Seuraamukset

1. Jäsenvaltioiden on annettava säännöt seuraamuksista, joita sovelletaan tämän direktiivin nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen, ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet seuraamusten täytäntöönpanon varmistamiseksi.
2. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. **Niiden on oltava riittäviä suhteessa rikkomisen luonteeseen ja olosuhteisiin.**
3. Jäsenvaltioiden on viipymättä annettava komissiolle tiedoksi nämä säännöt ja toimenpiteet sekä kaikki niihin myöhemmin tehtävät muutokset.
4. Seuraamuksissa on otettava huomioon vaatimustenvastaisuuden laajuus, mukaan lukien asiaankuuluvien vaatimustenvastaisten tuotteiden tai palvelujen yksikkömäärä sekä niiden ihmisten lukumäärä, joihin kohdistuu vaikutuksia.

27 artikla
Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä⁴⁷

1. Jäsenvaltioiden on annettava ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään [...] [lisätään päivämäärä – kolme vuotta tämän direktiivin voimaantulosta]. Niiden on **viipymättä** toimitettava nämä säännökset kirjallisina komissiolle [...].
2. Niiden on sovellettava näitä säännöksiä ... päivästä ...kuuta ...[*lisätään päivämäärä – kuusi vuotta tämän direktiivin voimaantulosta*].

⁴⁷ Tähän artiklaan tehdyissä muutoksissa noudatetaan yhteisen käsikirjan standardimuotoista sanamuotoa.

3. Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.
4. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä säännellyistä kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.
5. **poistettu**

27 a artikla (uusi)

Siirtymäsäännökset

1. **Jäsenvaltioiden on säädettävä tämän direktiivin 27 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta ajankohdasta alkavasta [5] vuotta kestävästä siirtymäajasta, jonka kuluessa palveluntarjoajat voivat edelleen tarjota palvelujaan käyttäen tuotteita, joita ne käyttivät laillisesti niiden tarjoamiseen ennen kyseistä päivää. Ennen tämän direktiivin 27 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua päivämäärää tehtyjä palvelusopimuksia voidaan jatkaa entisellään kunnes niiden voimassaolo päättyy.**
2. **Jäsenvaltioiden on säädettävä, että itsepalvelupäätteitä, joita palveluntarjoajat laillisesti käyttivät palvelujen tarjoamiseen ennen tämän direktiivin 27 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua ajankohtaa, voidaan käyttää kyseisten palvelujen tarjoamiseen niin kauan kun niitä ei korvata toisella tai niiden kestoään päättymiseen saakka, mutta kuitenkin enintään 20 vuoden ajan.**

28 artikla

Kertomus ja uudelleentarkastelu

Komissio antaa viimeistään [*päivämäärä lisättävä - viiden vuoden kuluttua tämän direktiivin soveltamispäivästä*] ja sen jälkeen joka viides vuosi Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta.

1. Kertomuksessa käsitellään sosiaalisen, taloudellisen ja teknologisen kehityksen valossa muun muassa edistymistä tuotteiden ja palvelujen esteettömyyden alalla, **teknologialukkiutumaa, innovoinnin esteitä** sekä talouden toimijoihin ja vammaisiin kohdistuvia vaikutuksia – mahdollisesti kartoittaen aloja, joilla rasitetta voitaisiin vähentää – jotta voidaan arvioida, olisiko tätä direktiiviä tarpeen tarkistaa. **Kertomuksessa on myös arvioitava tämän direktiivin 12 artiklan soveltamisen vaikutuksia sisämarkkinoiden toimintaan ja palveluja tarjoavien mikroyritysten vapautuksia.**
2. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle hyvissä ajoin kaikki tiedot, jotka komissio tarvitsee laatiakseen kertomuksen.
3. Komission kertomuksessa otetaan huomioon talouden toimijoiden ja asiaan liittyvien valtiosta riippumattomien järjestöjen näkemykset, mukaan lukien vammaisjärjestöt [...].

29 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

30 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty [...],

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

3 ARTIKLASSA TARKOITETUT ESTEETTÖMYYSVAATIMUKSET TUOTTEILLE JA PALVELUILLE⁴⁸

I JAKSO: YLEISET ESTEETTÖMYYSVAATIMUKSET, JOTKA KOSKEVAT KAIKKIA 1 ARTIKLAN 1 KOHDAN MUKAISESTI TÄMÄN DIREKTIIVIN SOVELTAMISALAAN KUULUVIA TUOTTEITA

Tuotteet on suunniteltava ja valmistettava siten, että vammaiset voivat käyttää niitä ennakoitavalla ja optimaalisella tavalla, ja niihin on liitettävä helposti saatavilla olevat tiedot tuotteiden toiminnasta ja esteettömyysominaisuuksista.

1. Tiedonantovaatimukset

- a) tuotteessa itsessään olevien tuotteen käyttötietojen (merkintöjen, ohjeiden ja varoitusten) on oltava
 - i) saatavilla useamman kuin yhden aistikanavan kautta,
 - ii) esitetty ymmärrettävässä muodossa⁴⁹,
 - iii) esitetty käyttäjille tavoilla, jotka he voivat havaita,
 - iv) esitetty käyttäen ennakoitaviin käyttöolosuhteisiin nähden riittävän suurta kirjasinkokoa, asianmukaista kirjasinlajeja ja riittävää kontrastia sekä säädettävää kirjasin-, rivi- ja kappaleväliä;
- b) tuotteen käyttöohjeiden, muun muassa ohjeiden tuotteen esteettömyystoimintojen käytöstä, niiden aktivoinnista ja niiden yhteentoimivuudesta tukiratkaisujen kanssa, jotka eivät ole itse tuotteessa vaan jotka asetetaan saataville tuotteen käytön tai muiden välineiden kuten verkkosivuston avulla, on oltava
 - i) saatavilla useamman kuin yhden aistikanavan kautta,
 - ii) esitetty ymmärrettävässä muodossa⁵⁰,
 - iii) esitetty käyttäjille tavoilla, jotka he voivat havaita,
 - iv) esitetty käyttäen ennakoitaviin käyttöolosuhteisiin nähden riittävän suurta kirjasinkokoa, asianmukaista kirjasinlajeja ja riittävää kontrastia sekä säädettävää kirjasin-, rivi- ja kappaleväliä;

⁴⁸ Liitteiden I ja I a numerointi tehty juokseväksi.

⁴⁹ (Taustahuomautus, joka poistetaan lopullisesta tekstistä: Määritelty WCAG 2.0 -ohjeissa, joihin viitataan myös eurooppalaisessa standardissa EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) 'tieto- ja viestintätekniiikan tuotteiden ja palvelujen julkisiin hankintoihin Euroopassa soveltuvat saavutettavuusvaatimukset'.)

⁵⁰ Ks. edellinen alaviite.

- v) saatavilla tekstimuodossa, joka soveltuu niiden sisällön esittämiseen myös vaihtoehtoisissa avustavissa muodoissa usealla eri tavalla ja useamman kuin yhden aistikanavan kautta, sekä
- vi) muun kuin tekstisisältönsä osalta saatavilla myös vaihtoehtoisessa esitysmuodossa,
- vii) sisällettävä tuotteen käyttöliittymän kuvaus (käsittely, komennot ja palaute, syöte ja tuloste), joka annetaan 2 alajakson mukaisesti,
- viii) sisällettävä tuotteen toiminnallisuuden kuvaus toiminnoilla, joilla pyritään vastaamaan vammaisten tarpeisiin 2 alajakson mukaisesti,
- ix) sisällettävä kuvaus tuotteen ohjelmistosta ja laitteistosta, jonka välityksellä tuote liitetään apuvälineisiin.

2. Käyttöliittymä ja toiminnallisuus:

Tuotteen, muun muassa sen käyttöliittymän, osissa ja toiminnoissa on oltava ominaisuuksia, joiden avulla tuote on vammaisten kannalta helposti käytettävä, havaittava, hallittava, ymmärrettävä ja ohjattava. Tätä varten on varmistettava, että

- a) jos kyseessä on viestintätuote, henkilöiden välinen viestintä, sen hallinta, siihen liittyvien tietojen välittäminen sekä sen ohjaaminen ja orientaatio mukaan luettuina, tuote mahdollistaa kyseiset toiminnot useamman kuin yhden aistikanavan kautta; tähän kuuluvat näkö-, kuulo- ja tuntoaistiin sekä puheeseen perustuvien toimintojen vaihtoehdot;
- b) jos tuotteessa käytetään puheeseen perustuvia toimintoja, siinä on viestintää, käytön ohjausta ja orientaatiota varten vaihtoehtoisia ratkaisuja puhe- ja äänitoiminnoille;
- c) jos tuotteessa käytetään visuaalisia elementtejä, sen viestintään, tiedonvälitykseen ja hallintaan liittyviä elementtejä on helppo suurentaa ja niiden kirkkautta ja kontrastia on helppo säätää ja varmistaa yhteentoimivuus ohjelmien ja apuvälineiden kanssa käyttöliittymässä navigointia varten;
- d) jos tuotteessa välitetään tietoja, ilmaistaan toimia, edellytetään vastausta tai osoitetaan elementtejä värien avulla, se sisältää väreille vaihtoehtoiset toteutustavat;
- e) jos tuotteessa välitetään tietoja, ilmaistaan toimia, edellytetään vastausta tai osoitetaan elementtejä äänimerkkien avulla, se sisältää äänimerkeille vaihtoehtoiset toteutustavat;

- f) jos tuotteessa käytetään visuaalisia elementtejä, siinä on joustavat keinot selkeyttää näkyviä merkkejä;
- g) jos tuotteessa käytetään ääniominaisuuksia, käyttäjä voi säätää tuotteen äänenvoimakkuutta ja äänen nopeutta ja tuotteessa on tehostettuja ääniominaisuuksia esimerkiksi ympäröivistä tuotteista tulevien häiritsevien äänisignaalien vähentämiseksi sekä äänen selkeyden parantamiseksi;
- h) jos tuotetta käytetään ja ohjataan käsin, siinä on sekvenssiohjaus ja vaihtoehdot hienomotoriikkaa vaativalle ohjaukselle, jotta tuotteen hallinta ei edellyttäisi usean eri ohjaimen samanaikaista käyttöä; lisäksi tuotteessa on käytettävä tuntoaistin avulla erottuvia osia;
- i) tuotteen käyttötavat eivät edellytä laajaa ulottuvuutta ja suurta voimaa;
- j) tuotteessa vältetään valoherkkyyskohtauksille altistavia käyttötapoja;
- k) tuote suojaa käyttäjän yksityisyyttä tämän käyttäessä esteettömyysominaisuuksia;
- l) tuotteessa on biometriselle tunnistukselle ja hallinnalle vaihtoehtoinen toteutustapa;
- m) tuotteen toiminnot ovat johdonmukaisia ja käyttäjän toimille on varattu riittävästi aikaa;
- n) tuotteessa on oltava ohjelmisto ja laitteisto, jonka välityksellä tuote liitetään apuvälineisiin;
- o) tuote on seuraavien alakohtaisten vaatimusten mukainen:
 - i) sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamiseen käytettävät kuluttajapäätelaitteet, joissa on vuorovaikutteisia tietojenkäsittelyominaisuuksia:
 - jos tällaisissa tuotteissa käytetään äänen lisäksi tekstiä, niissä on oltava reaaliaikainen tekstitysominaisuus,
 - jos tuotteissa käytetään tekstin ja äänen lisäksi tai niihin yhdistettynä video-ominaisuuksia, niissä on täydelliset interaktiivisuusominaisuudet (total conversation), muun muassa synkronoidut ääniominaisuudet, reaaliaikainen tekstitys ja videokuva,
 - tuotteista ei pidä aiheutua häiriötä apuvälineille;
 - ii) kuluttajapäätelaitteet, joissa on vuorovaikutteisia tietojenkäsittelyominaisuuksia ja joiden avulla käytetään audiovisuaalisia mediapalveluja:
 - tuotteiden on tuotava vammaisten käyttöön audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoajan valikoimaan kuuluvat esteettömyysominaisuudet, jotka liittyvät käyttöön, valintaan, hallintaan, henkilökohtaiseen räätälöintiin ja apuvälineisiin tehtävään tiedonsiirtoon.

II JAKSO: ESTEETTÖMYYSVAATIMUKSET, JOTKA KOSKEVAT

1 ARTIKLAN 1 KOHDASSA TARKOITETTUJA TUOTTEITA, LUKUUN OTTAMATTA 1 ARTIKLAN 1 KOHDAN B ALAKOHDASSA TARKOITETTUJA ITSEPALVELUPÄÄTTEITÄ

Jotta vammaiset voivat käyttää tuotteita ennakoitavalla ja optimaalisella tavalla, esteettömyys on otettava huomioon tämän jakson kattamien tuotteiden pakkauksissa ja ohjeissa I jaksossa esitetyn lisäksi. Tämä merkitsee seuraavaa:

- a) tuotteen pakkaus, mukaan lukien siinä annetut tiedot (esimerkiksi tiedot avaamisesta, sulkemisesta, käytöstä ja hävittämisestä) sekä mahdolliset tuotteen esteettömyysominaisuuksia koskevat tiedot, on suunniteltava esteettömäksi;
- b) tuotteen käyttöä, asennusta, huoltoa, varastointia ja hävittämistä koskevien ohjeiden, jotka eivät ole itse tuotteessa vaan jotka asetetaan saataville muiden välineiden kuten verkkosivuston avulla, on oltava
 - i) saatavilla useamman kuin yhden aistikanavan kautta,
 - ii) esitetty ymmärrettävässä muodossa⁵¹,
 - iii) esitetty käyttäjille tavoilla, jotka he voivat havaita,
 - iv) esitetty käyttäen ennakoitaviin käyttöolosuhteisiin nähden riittävän suurta kirjasinkokoa, asianmukaista kirjasinlajia ja riittävää kontrastia sekä säädettävää kirjasin-, rivi- ja kappaleväliä;
 - v) ohjeiden sisältö on oltava saatavilla tekstimuodoissa, jotka soveltuvat sellaisten vaihtoehtoisten avustavien muotojen tuottamiseen, jotka voidaan esittää eri tavoin ja useamman kuin yhden aistikanavan kautta, sekä
 - vi) muuta kuin tekstisisältöä käsittävien ohjeiden on oltava saatavilla myös sisällön vaihtoehtoisessa esitysmuodossa.

⁵¹ (Taustahuomautus, joka poistetaan lopullisesta tekstistä: Määritelty WCAG 2.0 -ohjeissa, joihin viitataan myös eurooppalaisessa standardissa EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) 'tieto- ja viestintätekniiikan tuotteiden ja palvelujen julkisiin hankintoihin Euroopassa soveltuvat saavutettavuusvaatimukset'.)

**III JAKSO: YLEISET ESTEETTÖMYYSVAATIMUKSET, JOTKA KOSKEVAT KAIKKIA
1 ARTIKLAN 2 KOHDAN MUKAISESTI TÄMÄN DIREKTIIVIN SOVELTAMISALAAN
KUULUVIA PALVELUJA**

Jotta vammaiset voivat käyttää palveluja ennakoitavalla ja optimaalisella tavalla, esteettömyys on otettava huomioon kyseisten palvelujen tarjonnassa seuraavasti:

- a) varmistetaan, että palvelun tarjoamiseen käytettävät tuotteet ovat tämän liitteen I ja tarvittaessa myös II jaksossa vahvistettujen sääntöjen mukaiset;
- b) annetaan tietoa palvelun toiminnasta, ja jos palvelun tarjoamiseen käytetään tuotteita, annetaan tietoa siitä, miten kyseiset tuotteet liittyvät palveluun, millaiset esteettömyysominaisuudet niillä on sekä miten ne toimivat yhdessä apuvälineiden ja -järjestelyjen kanssa, seuraavasti:
 - i) annetaan tiedot saataville useamman kuin yhden aistikanavan kautta,
 - ii) esitetään tiedot ymmärrettävässä muodossa⁵²,
 - iii) esitetään tiedot käyttäjille tavoilla, jotka he voivat havaita,
 - iv) annetaan tietosisältö saataville tekstimuodoissa, jotka soveltuvat sellaisten vaihtoehtoisten avustavien muotojen tuottamiseen, jotka voidaan esittää eri tavoin ja useamman kuin yhden aistikanavan kautta,
 - v) esitetään tiedot käyttäen ennakoitaviin käyttöolosuhteisiin nähden riittävän suurta kirjasinkokoa, asianmukaista kirjasinlajia ja riittävää kontrastia sekä säädettävää kirjasin-, rivi- ja kappaleväliä;
 - vi) täydennetään tietoja muun kuin tekstisisältönsä osalta esittämällä sisältö myös vaihtoehtoisessa muodossa;
 - vii) annetaan palvelun tarjoamisessa tarvittavat sähköiset tiedot johdonmukaisella ja riittävällä tavalla siten, että palvelut tietoisena on helppo havaita, että niiden hallinta ja ymmärtäminen on vaivatonta ja että ne toimivat varmasti.
- c) tehdään verkkosivustoista, muun muassa niihin liittyvistä verkkosovelluksista, ja mobiililaitteepohjaisista palveluista, myös mobiilisovelluksista, esteettömiä johdonmukaisella ja riittävällä tavalla siten, että palvelut tietoisena on helppo havaita, että niiden hallinta ja ymmärtäminen on vaivatonta ja että ne toimivat varmasti.

⁵² (Taustahuomautus, joka poistetaan lopullisesta tekstistä: Määritelty WCAG 2.0 -ohjeissa, joihin viitataan myös eurooppalaisessa standardissa EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) 'tieto- ja viestintäteknikan tuotteiden ja palvelujen julkisiin hankintoihin Euroopassa soveltuvat saavutettavuusvaatimukset'.)

IV JAKSO: TIETTYIHIN PALVELUIHIN LIITTYVÄT ESTEETTÖMYYTTÄ KOSKEVAT LISÄVAATIMUKSET:

Jotta vammaiset voivat käyttää palveluja ennakoitavalla ja optimaalisella tavalla, esteettömyys on otettava huomioon ottamalla käyttöön toimintoja, käytäntöjä, toimintaperiaatteita ja menettelyjä sekä tekemällä muutoksia, jotka liittyvät niiden palveluiden toteuttamiseen, joilla pyritään vastaamaan vammaisten tarpeisiin:

i) Sähköinen viestintä ja hätäviestintä:

- 1. tarjotaan reaaliaikainen tekstitysominaisuus puheviestinnän lisäksi,**
- 2. tarjotaan täydelliset interaktiivisuusominaisuudet (total conversation), jossa puheviestinnän lisäksi tarjotaan videokuvaa,**
- 3. varmistetaan, että sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat välittävät puheviestintää, tekstiä (reaaliaikainen tekstitys mukaan luettuna) ja mahdollisesti videokuvaa hyödyntävän hätäviestinnän hätäkeskukseen, joka on nimetty vastaamaan kyseisiin viestintävälineisiin.**

ii) Palvelut, joilla tarjotaan pääsy audiovisuaalisiin mediapalveluihin:

- 1. [tarjotaan sähköisiä ohjelmaoppaita, jotka tietoisesti ovat helposti havaittavia, hallittavia ja ymmärrettäviä ja jotka ovat toimintavarmoja, sekä annetaan tietoa esteettömyysominaisuuksien saatavuudesta,],**
- 2. varmistetaan, että direktiivin 2010/13/EU 7 artiklassa tarkoitetut audiovisuaalisten mediapalvelujen esteettömyysominaisuudet välitetään kaikilta osin riittävän laadukkaina ja tarkasti esitettyinä sekä äänen ja videon kanssa synkronoituina ja siten, että käyttäjä voi hallita niiden esittämistä ja käyttöä,**

iii) Sähkökirjat

- 1. varmistetaan, että sekä ääntä että tekstiä sisältävä sähkökirja tarjoaa synkronoitua tekstiä ja ääntä,**
- 2. varmistetaan, että sähkökirjan digitaaliset tiedostot eivät estä avustavaa teknologiaa toimimasta moitteettomasti;**
- 3. varmistetaan pääsy sisältöön, navigointi tiedostosisällössä ja näkymässä, dynaaminen näkymä mukaan luettuna, sekä sisällön esittäminen selkeällä, joustavalla tavalla käyttäjän valintojen mukaan,**

4. tehdään sähkökirjat helpommin löydettäviksi välittämällä metadatan avulla tietoa niiden esteettömyysominaisuuksista,
5. varmistetaan, että digitaalisten oikeuksien hallintamenetelmät eivät estä esteettömyysominaisuuksien toimintaa.

iv) Verkkokauppa:

1. annetaan tietoa myytävien tuotteiden ja palvelujen esteettömyydestä, jos siitä vastuussa oleva talouden toimija on toimittanut kyseiset tiedot,
2. varmistetaan, että tunnistus-, suojaus- ja maksutoiminnot ovat esteettömiä, jos ne toimitetaan osana palvelua eikä erillisenä tuotteena tekemällä ne sellaisiksi, että ne on helppo havaita, että niiden hallinta ja ymmärtäminen on vaivatonta ja että ne toimivat varmasti,
3. tarjotaan tunnistustapoja, sähköisen allekirjoittamisen tapoja ja maksupalveluja, jotka tietoisesti ovat helposti havaittavia, hallittavia ja ymmärrettäviä ja jotka ovat toimintavarmoja.

v) Pankkipalvelut:

1. tarjotaan tunnistustapoja, sähköisen allekirjoittamisen tapoja ja maksupalveluja, jotka tietoisesti ovat helposti havaittavia, hallittavia ja ymmärrettäviä ja jotka ovat toimintavarmoja.

V LUKU: EUROOPPALAISEEN HÄTÄNUMEROON 112 SOITETTUIHIN PUHELUIHIN VASTAAMISEEN LIITTYVÄT ERITYISET ESTEETTÖMYYSVAATIMUKSET:

[...]

**OHJEELLISIA ESIMERKKEJÄ SIITÄ, MITEN LIITTEEN I MUKAISIA
ESTEETTÖMYYSVAATIMUKSIA VOIDAAN NOUDATTA A, ESIMERKKEJÄ
TULOKSISTA, JOTKA OLISI SAAVUTETTAVA, TAI ESIMERKKEJÄ NÄIDEN
OSATEKIJÖISTÄ**

**I JAKSO: YLEISET ESTEETTÖMYYSVAATIMUKSET, JOTKA KOSKEVAT KAIKKIA
1 ARTIKLAN 1 KOHDAN MUKAISESTI TÄMÄN DIREKTIIVIN SOVELTAMISALAAN
KUULUVIA TUOTTEITA**

**Tuotteet on suunniteltava ja valmistettava niin, että vammaiset voivat käyttää niitä
ennakoitavalla ja optimaalisella tavalla, ja niihin on liitettävä helposti saatavilla olevat tiedot
tuotteiden toiminnasta ja esteettömyysominaisuuksista.**

**1. Esimerkkejä siitä, miten tietojen antamiseen liittyviä esteettömyysvaatimuksia
noudatetaan**

- a) tuotteessa itsessään olevien tuotteen käyttötietojen (merkintöjen, ohjeiden ja
varoitusten) on oltava**
 - i) saatavilla useamman kuin yhden aistikanavan kautta (esimerkiksi antamalla
visuaalisia ja taktiilisia tietoja tai visuaalisia ja auditiivisia tietoja paikasta,
jossa kortti laitetaan itsepalvelupääteeseen, jotta sokeat tai kuurot voivat
käyttää tietoja);**
 - ii) esitetty ymmärrettävässä muodossa⁵³ (esimerkiksi käytetään
johdonmukaisesti samoja sanoja tai tiedot esitetään selkeästi ja loogisesti
rakentuen, jotta älyllisesti kehitysvammaiset voivat paremmin ymmärtää
tiedot);**
 - iii) esitetty käyttäjille tavoilla, jotka ovat heidän havaittavissaan (esimerkiksi
sormin tuntuva kohokuvio tai ääni tekstimuotoisen varoituksen yhteydessä,
jotta sokeat pystyvät havaitsemaan varoituksen);**

⁵³ (Taustahuomautus, joka poistetaan lopullisesta tekstistä: Määritelty WCAG 2.0 -ohjeissa, joihin viitataan myös eurooppalaisessa standardissa EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) 'tieto- ja viestintäteknii kan tuotteiden ja palvelujen julkisiin hankintoihin Euroopassa soveltuvat saavutettavuusvaatimukset'.)

- iv) esitetty käyttäen ennakoitaviin käyttöolosuhteisiin nähden riittävän suurta kirjasinkokoa, asianmukaista kirjasinlajeja ja riittävää kontrastia sekä säädettävää kirjasin-, rivi- ja kappaleväliä (esimerkiksi jotta heikkonäköiset voivat lukea tekstin);
- b) tuotteen käyttöohjeiden, joita ei toimiteta itse tuotteessa vaan jotka asetetaan saataville tuotteen käytön tai muiden välineiden kuten internetsivuston välityksellä, myös tuotteen esteettömyystoimintojen käyttöä, aktivointia ja yhteentoimivuutta tukiratkaisujen kanssa koskevien ohjeiden, on oltava
- i) saatavilla useamman kuin yhden aistikanavan kautta (esimerkiksi sähköisten tiedostojen avulla, joita tietokone voi lukea käyttämällä näytönlukijoita, jotta sokeat voivat käyttää tietoja);
- ii) esitetty ymmärrettävässä muodossa⁵⁴ (esimerkiksi käytetään johdonmukaisesti samoja sanoja tai tiedot esitetään selkeästi ja loogisesti rakentuen, jotta älyllisesti kehitysvammaiset voivat paremmin ymmärtää tiedot);
- iii) esitetty käyttäjille tavoilla, jotka ovat heidän havaittavissaan (esimerkiksi lisäämällä tekstitys, kun ohjeet esitetään videolla);
- iv) esitetty käyttäen ennakoitaviin käyttöolosuhteisiin nähden riittävän suurta kirjasinkokoa, asianmukaista kirjasinlajeja ja riittävää kontrastia sekä säädettävää kirjasin-, rivi- ja kappaleväliä (esimerkiksi jotta heikkonäköiset voivat lukea tekstin);
- v) sisällön on oltava saatavilla tekstimuodoissa, jotka soveltuvat sellaisten vaihtoehtoisten avustavien muotojen tuottamiseen, jotka voidaan esittää eri tavoin ja useamman kuin yhden aistikanavan kautta (esimerkiksi pistekirjoituksella tulostettuna, jotta sokea voi lukea sen) ja
- vi) muun kuin tekstisisältönsä osalta saatavilla myös vaihtoehtoisessa esitysmuodossa (esimerkiksi kaavioon liitetään tekstikuvaus kaavion keskeisistä osista tai toimista);

⁵⁴ Ks. edellinen alaviite.

- vii) sisällettävä tuotteen käyttöliittymän kuvaus (käsittely, komennot ja palaute, syöte ja tuloste), joka annetaan 2 alajakson mukaisesti;
- viii) sisällettävä tuotteen toiminnallisuuden kuvaus, joka annetaan toiminnoilla, joilla pyritään vastaamaan vammaisten tarpeisiin 2 alajakson mukaisesti;
- ix) sisällettävä kuvaus tuotteen ohjelmistosta ja laitteistosta, jonka välityksellä tuote liitetään apuvälineisiin (esimerkiksi lisäämällä pankkiautomaattiin liitäntä ja laitteisto, joihin voidaan yhdistää kuulokkeet, jolloin näytön teksti voidaan välittää äänen muodossa).

2. Esimerkkejä siitä, miten käyttöliittymään ja toiminnallisuuteen liittyviä esteettömyysvaatimuksia noudatetaan:

Tuotteen, muun muassa sen käyttöliittymän, osissa ja toiminnoissa on oltava ominaisuuksia, joiden avulla tuote on vammaisten kannalta helposti käytettävä, havaittava, hallittava, ymmärrettävä ja ohjattava.

- a) jos kyseessä on viestintätuote, henkilöiden välinen viestintä, sen hallinta, siihen liittyvien tietojen välittäminen sekä sen ohjaaminen ja orientaatio mukaan luettuina, tuote mahdollistaa kyseiset toiminnot useamman kuin yhden aistikanavan kautta; tähän kuuluvat näkö-, kuulo- ja tuntoaistiin sekä puheeseen perustuvien toimintojen vaihtoehdot (esimerkiksi antamalla ohjeita äänen ja tekstin avulla tai asentamalla näppäimistöön koho-opasteita, jotta sokeat tai huonokuuloiset voivat olla vuorovaikutuksessa tuotteen kanssa);
- b) jos tuotteessa käytetään puheeseen perustuvia toimintoja, siinä on viestintää, käytön ohjausta ja orientaatiota varten vaihtoehtoisia ratkaisuja puhe- ja äänitoiminnoille (esimerkiksi puhuttuja ohjeita antavan itsepalvelupäätteen on annettava ohjeita myös tekstin ja kuvien muodossa, jotta myös kuurot voivat suorittaa vaaditun toiminnon);

- c) jos tuotteessa käytetään visuaalisia elementtejä, sen viestintään, tiedonvälitykseen ja hallintaan liittyviä elementtejä on helppo suurentaa ja niiden kirkkautta ja kontrastia on helppo säätää ja varmistaa yhteentoimivuus ohjelmien ja apuvälineiden kanssa käyttöliittymässä navigointia varten (esimerkiksi tekstin suurentaminen, zoomaus tiettyyn piktogrammiin tai kontrastin lisääminen, jotta heikkonäköiset voivat saada tiedot);
- d) jos tuotteessa välitetään tietoja, ilmaistaan toimia, edellytetään vastausta tai osoitetaan elementtejä värien avulla, se sisältää värimerkeille vaihtoehdot toteutustavat (esimerkiksi sen ohella, että painetaan vihreää tai punaista näppäintä vaihtoehdon valitsemiseksi, vaihtoehdot voitaisiin kirjoittaa näppäimiin, jotta värisokeat voivat tehdä valinnan);
- e) jos tuotteessa välitetään tietoja, ilmaistaan toimia, edellytetään vastausta tai osoitetaan elementtejä äänimerkkien avulla, se sisältää äänimerkeille vaihtoehdot toteutustavat (esimerkiksi kun tietokone antaa virheilmoituksen, näytölle voisi tulla myös virheen ilmoittava teksti tai kuva, jotta kuurot voivat havaita virheen);
- f) jos tuotteessa käytetään visuaalisia elementtejä tai ääntä, siinä on joustavat keinot selkeyttää näkyviä merkkejä ja äänimerkkejä (esimerkiksi etualan kuvien kontrastia voidaan lisätä, jotta heikkonäköiset näkevät ne);
- g) jos tuotteessa käytetään ääniominaisuuksia, käyttäjä voi säätää tuotteen äänenvoimakkuutta ja äänten nopeutta ja tuotteessa on tehostettuja ääniominaisuuksia kuten ympäröivistä tuotteista tulevien häiritsevien äänisignaalien vähentäminen (esimerkiksi puhelimen käyttäjän mahdollisuus valita äänen voimakkuus ja vähentää häiriöitä kuulolaitteilla, jotta huonokuuloiset voivat käyttää puhelinta);

- h) jos tuotetta käytetään ja ohjataan käsin, siinä on sekvenssiohjaus ja vaihtoehdot hienomotoriikkaa vaativalle ohjaukselle, jotta tuotteen hallinta ei edellyttäisi usean eri ohjaimen samanaikaista käyttöä; lisäksi tuotteessa on käytettävä tuntoaistin avulla erottuvia osia (esimerkiksi suurennetaan kosketusnäytön painikkeita ja erotetaan ne selvästi toisistaan, jotta vapinasta kärsivät voivat koskea niihin);**
- i) tuotteen käyttötavat eivät edellytä laajaa ulottuvuutta ja suurta voimaa (esimerkiksi varmistetaan, että näppäimet eivät edellytä voimankäyttöä, jotta motorisista vammoista kärsivät henkilöt voivat käyttää niitä);**
- j) tuotteessa vältetään valoherkkyyskohtauksille altistavia käyttötapoja (esimerkiksi vältetään vilkkuvia kuvia, jotta epileptikoille ei aiheudu riskiä);**
- k) tuote suojaa käyttäjän yksityisyyttä tämän käyttäessä esteettömyysominaisuuksia (esimerkiksi sallimalla kuulokkeiden käyttö pankkiautomaatilla, jossa tiedot on saatavilla puhuttuna);**
- l) tuotteessa on biometriselle tunnistukselle ja hallinnalle vaihtoehtoinen toteutustapa (esimerkiksi sormenjälkitunnistuksen sijaan käyttäjät, jotka eivät voi käyttää käsiään, voivat valita salasanan puhelimen avaamiseksi ja sulkemiseksi);**
- m) tuotteen toiminnot ovat johdonmukaisia ja käyttäjän toimille on varattu riittävästi aikaa (esimerkiksi varmistetaan, että ohjelmisto reagoi ennakoitavasti tiettyä toimintaa suoritettaessa ja varataan riittävästi aikaa salasanan antamista varten, jotta älyllisesti kehitysvammaisten on helppo käyttää sitä);**
- n) tuotteessa on oltava ohjelmisto ja laitteisto, jonka välityksellä tuote liitetään apuvälineisiin (esimerkiksi tarjoamalla liitäntä päivitettävään pistekirjoitusnäyttöön, jotta sokeat voivat käyttää tietokonetta);**

- o) tuote on seuraavien alakohtaisten vaatimusten mukainen:**
- i) sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamiseen käytettävät kuluttajapäätelaitteet, joissa on vuorovaikuttavia tietojenkäsittelyominaisuuksia:**
- jos tällaisissa tuotteissa käytetään äänen lisäksi tekstiä, niissä on reaaliaikainen tekstitysominaisuus (esimerkiksi matkapuhelin voi käsitellä reaaliaikaisia keskusteluja, jotta huonokuuloiset henkilöt voivat vaihtaa tietoja vuorovaikuttavasti);
 - jos tuotteissa käytetään tekstin ja äänen lisäksi tai niihin yhdistettynä video-ominaisuuksia, niissä on täydelliset interaktiivisuusominaisuudet (total conversation), synkronoidut ääniominaisuudet, reaaliaikainen tekstitys ja videokuva mukaan luettuina,
 - tuotteista ei pidä aiheutua häiriötä apuvälineille (esimerkiksi voidaan käyttää samanaikaisesti videota viittomakielen ja tekstin näyttöä varten viestin kirjoittamiseksi, jotta kaksi kuuroa voivat viestiä keskenään tai normaalikuuloisen henkilön kanssa).
- ii) kuluttajapäätelaitteet, joissa on vuorovaikuttavia tietojenkäsittelyominaisuuksia ja joiden avulla käytetään audiovisuaalisia mediapalveluja:**
- tuotteiden on tuotava vammaisten käyttöön audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoajan valikoimaan kuuluvat esteettömyysominaisuudet, jotka liittyvät käyttöön, valintaan, hallintaan, henkilökohtaiseen räätälöintiin ja apuvälineisiin tehtävään tiedonsiirtoon (esimerkiksi varmistetaan, että tekstitys välitetään digisovittimen välityksellä kuuroille).

II JAKSO: ESTEETTÖMYYSVAATIMUKSET, JOTKA KOSKEVAT 1 ARTIKLAN 1 KOHDAN TUOTTEITA, LUKUUN OTTAMATTA 1 ARTIKLAN 1 KOHDAN B ALAKOHDASSA TARKOITETTUJA ITSEPALVELUPÄÄTTEITÄ

Esimerkkejä siitä, miten pakkauksiin ja ohjeisiin liittyviä esteettömyysvaatimuksia noudatetaan:

- a) tuotteen pakkaus, mukaan lukien siinä annetut tiedot (esimerkiksi tiedot avaamisesta, sulkemisesta, käytöstä ja hävittämisestä) sekä mahdolliset tuotteen esteettömyysominaisuuksia koskevat tiedot on suunniteltava esteettömäksi (esimerkiksi pakkauksessa ilmoitetaan, että puhelimessa on esteettömyysominaisuuksia vammaisia varten);**

- b) tuotteen käyttöä, asennusta, huoltoa, varastointia ja hävittämistä koskevien ohjeiden, jotka eivät ole itse tuotteessa vaan jotka asetetaan saataville muiden välineiden kuten verkkosivuston avulla, on oltava seuraavien vaatimusten mukaisia, jotka voidaan täyttää seuraavissa alakohdissa esitettyjen esimerkkien mukaisesti:**
 - i) tuote on saatavilla useamman kuin yhden aistikanavan kautta (esimerkiksi sähköisten tiedostojen avulla, joita tietokone voi lukea käyttämällä näytönlukijoita, jotta sokeat voivat käyttää tietoja);**
 - ii) tuote on esitetty ymmärrettävässä muodossa⁵⁵ (esimerkiksi käytetään johdonmukaisesti samoja sanoja tai tiedot esitetään selkeästi ja loogisesti rakentuen, jotta älyllisesti kehitysvammaiset voivat paremmin ymmärtää tiedot);**

⁵⁵ (Taustahuomautus, joka poistetaan lopullisesta tekstistä: Määritelty WCAG 2.0 -ohjeissa, joihin viitataan myös eurooppalaisessa standardissa EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) 'tieto- ja viestintätekniiikan tuotteiden ja palvelujen julkisiin hankintoihin Euroopassa soveltuvat saavutettavuusvaatimukset'.)

- iii) tuote on esitetty käyttäjille tavoilla, jotka ovat heidän havaittavissaan (esimerkiksi sormin tuntuva kohokuvio tai ääni tekstimuotoisen varoituksen yhteydessä, jotta sokeat pystyvät havaitsemaan varoituksen);**
- iv) tuote on esitetty käyttäen ennakoitaviin käyttöolosuhteisiin nähden riittävän suurta kirjasinkokoa, asianmukaista kirjasinlajeja ja riittävää kontrastia sekä säädettävää kirjasin-, rivi- ja kappaleväliä (esimerkiksi jotta heikkonäköiset voivat lukea tekstin);**
- v) tuotteen ohjeiden sisällön on oltava saatavilla tekstimuodossa, jotka soveltuvat sellaisten vaihtoehtoisten avustavien muotojen tuottamiseen, jotka voidaan esittää eri tavoin ja useamman kuin yhden aistikanavan kautta (esimerkiksi pistekirjoituksella tulostettuna, jotta sokea voi lukea sen) ja**
- vi) tuote on muun kuin tekstisisältönsä osalta saatavilla myös vaihtoehtoisessa esitysmuodossa (esimerkiksi kaavioon liitettävä tekstikuvaus kaavion keskeisistä osista tai toimista).**

**III JAKSO: YLEISET ESTEETTÖMYYSVAATIMUKSET, JOTKA KOSKEVAT KAIKKIA
1 ARTIKLAN 2 KOHDAN MUKAISESTI TÄMÄN DIREKTIIVIN SOVELTAMISALAAN
KUULUVIA PALVELUJA**

Esimerkkejä siitä, miten palvelujen tarjoamiseen sovellettavia esteettömyysvaatimuksia noudatetaan, jotta vammaiset voivat käyttää palveluja ennakoitavalla ja optimaalisella tavalla:

- a) **varmistetaan, että palvelun tarjoamiseen käytettävät tuotteet ovat tämän liitteen I ja tarvittaessa myös II jaksossa vahvistettujen sääntöjen mukaiset;**
- b) **annetaan tietoa palvelun toiminnasta, ja jos palvelun tarjoamiseen käytetään tuotteita, annetaan tietoa siitä, miten kyseiset tuotteet liittyvät palveluun, millaiset esteettömyysominaisuudet niillä on sekä miten ne toimivat yhdessä apuvälineiden ja -järjestelyjen kanssa, seuraavien seikkojen osalta:**
 - i) **tiedot ovat saatavilla useamman kuin yhden aistikanavan kautta (esimerkiksi sähköisten tiedostojen avulla, joita tietokone voi lukea käyttämällä näytönlukijoita, jotta sokeat voivat käyttää tietoja);**
 - ii) **tiedot on esitetty ymmärrettävässä muodossa⁵⁶ (esimerkiksi käytetään johdonmukaisesti samoja sanoja tai tiedot esitetään selkeästi ja loogisesti rakentuen, jotta älyllisesti kehitysvammaiset voivat paremmin ymmärtää tiedot);**
 - iii) **tiedot esitetään käyttäjille tavoilla, jotka he voivat havaita (esimerkiksi lisäämällä tekstitys, kun ohjeet esitetään videolla);**
 - iv) **tiedot ovat saatavilla tekstimuodossa, joka soveltuu niiden sisällön esittämiseen myös vaihtoehtoisissa avustavissa muodoissa usealla eri tavalla ja useamman kuin yhden aistikanavan kautta (esimerkiksi jotta sokea henkilö voi käyttää pistekirjoituksella tulostettua tiedostoa);**

⁵⁶ (Taustahuomautus, joka poistetaan lopullisesta tekstistä: Määritelty WCAG 2.0 -ohjeissa, joihin viitataan myös eurooppalaisessa standardissa EN 301 549 V1.1.2 (2015-04) 'tieto- ja viestintätekniiikan tuotteiden ja palvelujen julkisiin hankintoihin Euroopassa soveltuvat saavutettavuusvaatimukset'.)

- v) tiedot on esitetty käyttäen ennakoitaviin käyttöolosuhteisiin nähden riittävän suurta kirjasinkokoa, asianmukaista kirjasinlajia ja riittävää kontrastia sekä säädettävää kirjasin-, rivi- ja kappaleväliä (esimerkiksi jotta heikkonäköiset voivat lukea tekstin);
 - vi) tietoja täydennetään muun kuin tekstisisältönsä osalta esittämällä sisältö myös vaihtoehtoisessa esitysmuodossa (esimerkiksi kaavioon liitettävä tekstikuvaus kaavion keskeisistä osista tai toimista) ja
 - vii) annetaan palvelun tarjoamisessa tarvittavat sähköiset tiedot johdonmukaisella ja riittävällä tavalla siten, että palvelut tietoineen on helppo havaita, että niiden hallinta ja ymmärtäminen on vaivatonta ja että ne toimivat varmasti (esimerkiksi jos palveluntarjoaja antaa palvelua koskevia tietoja sisältävän USB-muistitikun, tietojen on oltava esteettömiä).
- c) tehdään verkkosivustoista ja mobiililaitepohjaisista palveluista, muun muassa mobiilisovelluksista, esteettömiä johdonmukaisella ja riittävällä tavalla siten, että palvelut tietoineen on helppo havaita, että niiden hallinta ja ymmärtäminen on vaivatonta ja että ne toimivat varmasti (esimerkiksi lisäämällä kuviin tekstikuvaus, asettamalla kaikki toiminnot saataville näppäimistön avulla, antamalla käyttäjille riittävästi lukuaikaa, tekemällä sisältö sellaiseksi, että se näkyy ja sitä käytetään ennakoitavalla tavalla, varmistamalla yhteensopivuus avustavien teknologioiden kanssa, jotta eri tavoin vammautuneet voivat lukea verkkosivustoa ja olla vuorovaikutuksessa sen kanssa).

IV JAKSO: TIETTYIHIN PALVELUIHIN LIITTYVÄT ESTEETTÖMYYYTÄ KOSKEVAT LISÄVAATIMUKSET:

Esimerkkejä siitä, miten tiettyihin palveluihin liittyviä esteettömyysvaatimuksia noudatetaan:

i) Sähköinen viestintä ja hätäviestintä:

- 1. tarjotaan reaaliaikainen tekstitysominaisuus puheviestinnän lisäksi (esimerkiksi jotta huonokuuloiset voisivat kirjoittaa ja vastaanottaa tekstin vuorovaikutteisesti ja reaaliajassa):**
- 2. tarjotaan täydelliset interaktiivisuusominaisuudet (total conversation), jossa puheviestinnän lisäksi tarjotaan videokuvaa (esimerkiksi jotta kuurot voivat käyttää viittomakieltä viestiäkseen keskenään);**
- 3. varmistetaan, että sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat välittävät puheviestintää, tekstiä (reaaliaikainen tekstitys mukaan luettuna) ja mahdollisesti videokuvaa hyödyntävän hätäviestinnän hätäkeskukseen, joka on nimetty vastaamaan kyseisiin viestintävälineisiin (esimerkiksi jotta puhe- tai kuulovammainen henkilö, joka haluaa käyttää yhdistettyä teksti-, ääni ja videoviestintää, tietää, että viestintä välitetään verkon kautta hätäpalveluun).**

ii) Pääsyn audiovisuaalisiin mediapalveluihin tarjoavat palvelut:

- 1. [tarjotaan sähköisiä ohjelmaoppaita, jotka tietoisena ovat helposti havaittavia, hallittavia ja ymmärrettäviä ja jotka ovat toimintavarmoja, sekä annetaan tietoa esteettömyysominaisuuksien saatavuudesta,] (esimerkiksi jotta sokea henkilö voi valita TV-ohjelmia);**

2. varmistetaan, että direktiivin 2010/13/EU 7 artiklassa tarkoitetut audiovisuaalisten mediapalvelujen esteettömyysominaisuudet välitetään kaikilta osin riittävän laadukkaina ja tarkasti esitettyinä sekä äänen ja videon kanssa synkronoituina ja siten, että käyttäjä voi hallita niiden esittämistä ja käyttöä (esimerkiksi varmistamalla, että tekstitys tai kuvailutulkkaukset välitetään audiovisuaalisen mediasisällön kanssa).

iii) Sähkökirjat

1. varmistetaan, että sekä ääntä että tekstiä sisältävä sähkökirja tarjoaa synkronoitua tekstiä ja ääntä (esimerkiksi jotta lukemisesteinen henkilö voi lukea ja kuulla tekstin samanaikaisesti);
2. varmistetaan, että sähkökirjan digitaaliset tiedostot eivät estä avustavaa teknologiaa toimimasta moitteettomasti (esimerkiksi synkronoidun teksti- ja äänitulosteen tai päivitettävän pistekirjoitusnäytön avulla);
3. varmistetaan pääsy sisältöön, navigointi tiedostosisällössä ja näkymässä, dynaaminen näkymä mukaan luettuna, sekä sisällön esittäminen selkeällä, joustavalla tavalla käyttäjän valintojen mukaan (esimerkiksi jotta sokea henkilö voi tutustua hakemistoon tai siirtyä seuraavaan lukuun);
4. tehdään sähkökirjat helpommin löydettäviksi välittämällä metadatan avulla tietoa niiden esteettömyysominaisuuksista (esimerkiksi varmistamalla, että tiedot niiden esteettömyysominaisuuksista ovat saatavilla sähköisissä tiedostoissa, jotta vammaiset voivat saada kyseiset tiedot);
5. varmistetaan, että digitaalisten oikeuksien hallintatoimenpiteet eivät estä esteettömyysominaisuuksia (esimerkiksi varmistamalla, että ne eivät estä tekstin lukemista ääneen, jotta sokeat käyttäjät voivat lukea kirjaa).

iv) Verkkokauppa:

- 1. annetaan tietoa myytävien tuotteiden ja palvelujen esteettömyydestä, jos siitä vastuussa oleva talouden toimija on toimittanut kyseiset tiedot (esimerkiksi varmistamalla, että tuotteen esteettömyysominaisuuksista saatavilla olevia tietoja ei poisteta);**
- 2. varmistetaan, että tunnistus-, suojaus- ja maksutoiminnot ovat esteettömiä, jos ne toimitetaan osana palvelua eikä erillisenä tuotteena tekemällä ne sellaisiksi, että ne on helppo havaita, että niiden hallinta ja ymmärtäminen on vaivatonta ja että ne toimivat varmasti (esimerkiksi järjestämällä mahdollisuus käyttää maksupalvelun käyttöliittymää äänen välityksellä, jotta sokeat henkilöt voivat tehdä verkko-ostoksia itsenäisesti);**
- 3. tarjotaan tunnistustapoja, sähköisen allekirjoittamisen tapoja ja maksupalveluja, jotka tietoineen ovat helposti havaittavia, hallittavia ja ymmärrettäviä ja jotka ovat toimintavarmoja (esimerkiksi jotta henkilöllisyyden todentaminen olisi luettavissa näytönlukijan avulla näytöltä siten, että sokeat henkilöt voivat käyttää niitä).**

v) Pankkipalvelut:

- 1. tarjotaan tunnistustapoja, sähköisen allekirjoittamisen tapoja ja maksupalveluja, jotka tietoineen ovat helposti havaittavia, hallittavia ja ymmärrettäviä ja jotka ovat toimintavarmoja (esimerkiksi jotta henkilöllisyyden todentaminen olisi luettavissa näytönlukijan avulla näytöltä, jotta sokeat henkilöt voivat käyttää niitä).**

VLUKU: EUROOPPALAISEEN HÄTÄNUMEROON 112 SOITETTUIHIN PUHELUIHIN VASTAAMISEEN LIITTYVÄT ERITYISET ESTEETTÖMYYSVAATIMUKSET:

[...]

VAATIMUSTENMUKAISUUDEN ARVIOINTIMENETTELY – TUOTTEET

1. Sisäinen tuotannonvalvonta

[...] Sisäinen tuotannonvalvonta on vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely, jossa valmistaja täyttää 2, 3 ja 4 kohdassa säädettyt velvollisuudet ja varmistaa ja vakuuttaa yksinomaisella vastuullaan, että kyseiset tuotteet [...] täyttävät tämän direktiivin asianomaiset vaatimukset.

2. Tekniset asiakirjat

Valmistajan on laadittava tekniset asiakirjat. Asiakirjojen perusteella on voitava arvioida, onko tuote 3 artiklassa tarkoitettujen asiaankuuluvien esteettömyysvaatimusten mukainen. Jos valmistaja käyttää 12 artiklassa säädettyä poikkeusjärjestelyä, asiakirjojen perusteella olisi voitava todeta, että asiaankuuluvien esteettömyysvaatimusten täyttäminen aiheuttaisi perusteellisen muutoksen tai kohtuuttoman rasisitteen. Teknisissä asiakirjoissa on täsmennettävä vain sovellettavat vaatimukset, ja niiden on katettava tuotteen suunnittelu, valmistus ja toiminta siinä määrin kuin se on olennaista arvioinnin kannalta.

Teknisten asiakirjojen on sisällettävä soveltuvin osin ainakin seuraavat osatekijät:

- a) tuotteen yleinen kuvaus,
- b) luettelo kokonaan tai osittain sovelletuista yhdenmukaistetuista standardeista ja/tai muista asiaankuuluvista teknisistä eritelmistä, joiden viitetiedot on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, ja kuvaukset 3 artiklassa tarkoitettujen asiaankuuluvien esteettömyysvaatimusten täyttämiseksi valituista ratkaisuksista, jos näitä yhdenmukaistettuja standardeja ei ole sovellettu; jos yhdenmukaistettuja standardeja on sovellettu osittain, teknisissä asiakirjoissa on täsmennettävä osat, joita on sovellettu.

3. Valmistus

Valmistajan on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että valmistusprosessilla ja sen valvonnalla taataan, että tuotteet ovat 2 kohdassa tarkoitettujen teknisten asiakirjojen ja tämän direktiivin esteettömyysvaatimusten mukaisia.

4. Vaatimustenmukaisuusmerkintä ja vaatimustenmukaisuusvakuutus

4.1. Valmistajan on kiinnitettävä tässä direktiivissä tarkoitettu CE-merkintä jokaiseen yksittäiseen tuotteeseen, joka täyttää tämän direktiivin sovellettavat vaatimukset.

4.2. Valmistajan on laadittava kirjallinen vaatimustenmukaisuusvakuutus tuotemallille. Vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa on yksilöitävä tuote, jota varten se on laadittu.

Vaatimustenmukaisuusvakuutuksen jäljennös on toimitettava pyynnöstä asiasta vastaaville viranomaisille.

5. Valtuutettu edustaja

Valmistajan valtuutettu edustaja voi täyttää valmistajan puolesta ja tämän vastuulla 4 kohdassa säädetyt valmistajan velvollisuudet edellyttäen, että ne on eritelty toimeksiannossa.

TIEDOT ESTEETTÖMYYSVAATIMUSTEN MUKAISISTA PALVELUISTA

1. Palveluntarjoajan on yleisissä ehtoissa tai vastaavassa asiakirjassa annettava tiedot, joissa arvioidaan, millä tavoin palvelu täyttää **3 artiklan** mukaiset esteettömyysvaatimukset. Tiedoissa on kuvattava sovellettavia vaatimuksia, ja niiden on katettava – siinä määrin kuin se on arvioinnin kannalta olennaista – palvelun suunnittelu ja toiminta. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2011/83/EU⁵⁷ säädettyjen kuluttajatietovaatimusten lisäksi tietojen on sisällettävä mahdollisuuksien mukaan seuraavat osatekijät:
 - a) palvelun yleinen kuvaus esteettömissä muodoissa;
 - b) kuvaukset ja selitykset, jotka ovat tarpeen palvelun toiminnan ymmärtämiseksi;
 - c) kuvaus siitä, miten palvelu täyttää liitteessä I vahvistetut asiaankuuluvat esteettömyysvaatimukset.
2. Edellä olevan 1 kohdan mukaisten vaatimusten täyttämiseksi palveluntarjoaja voi osittain tai kokonaan soveltaa yhdenmukaistettuja standardeja ja/tai muita asiaankuuluvia teknisiä eritelmiä, joiden viitetiedot on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
3. Palveluntarjoajan on annettava tietoja, jotka osoittavat, että palveluntarjonnan ja sen valvonnan yhteydessä taataan, että palvelu täyttää 1 kohdan mukaiset vaatimukset ja tämän direktiivin sovellettavat vaatimukset.

⁵⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/83/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta (EUVL L 304, 22.11.2011, s. 64).

KOHTUUTONTA RASITETTA KOSKEVA ARVIOINTI

Vertailuarvot arvioinnin suorittamiseksi ja dokumentoimiseksi:

1. **Esteettömyysvaatimusten noudattamisen kustannukset suhteessa tuotteen valmistamisesta, jakelusta tai tuonnista tai palvelun tarjoamisesta aiheutuviin talouden toimijoiden kokonaiskustannuksiin (toiminta- ja pääomakustannukset);**

Osatekijät, joita käytetään esteettömyysvaatimusten noudattamisen kustannusten arvioimisessa:

- a) **kriteerit, jotka koskevat arvioinnissa huomioon otettavia kertaluonteisia organisatorisia kustannuksia:**
 - **kustannukset, jotka liittyvät esteettömyysasiantuntemusta omaavaan lisähenkilöstöön**
 - **kustannukset, jotka liittyvät henkilöresurssien kouluttamiseen ja esteettömyyttä koskevan osaamisen hankkimiseen**
 - **kustannukset, jotka liittyvät uusien prosessien kehittämiseen esteettömyyden sisällyttämiseksi tuotekehitykseen tai palvelujen tarjontaan**
 - **kustannukset, jotka liittyvät esteettömyyttä koskevan ohjemateriaalin kehittämiseen**
 - **kertaluonteiset kustannukset, jotka liittyvät esteettömyyttä koskevan lainsäädännön hallintaan**

- b) **Kriteerit, jotka koskevat arvioinnissa huomioon otettavia juoksevia tuotanto- ja kehityskustannuksia:**
 - **kustannukset, jotka liittyvät tuotteen tai palvelun esteettömyysominaisuuksien suunnitteluun**
 - **kustannukset, joita syntyy valmistusprosesseissa**
 - **kustannukset, jotka liittyvät tuotteen tai palvelun esteettömyyden testaamiseen**
 - **kustannukset, jotka liittyvät dokumentaation laatimiseen.**

2. Talouden toimijoiden kustannus-hyötyarviot, joissa otetaan huomioon myös tuotantoprosessit ja investoinnit, verrattuna arvioon vammaisille aiheutuvasta hyödystä ottaen huomioon tietyn tuotteen tai palvelun käyttökerrat ja -tiheys.
3. Esteettömyyden nettokustannukset suhteessa talouden toimijan nettoliikevaihtoon.

Osatekijät, joita käytetään esteettömyyden nettokustannusten arvioimisessa:

- a) **Kriteerit, jotka koskevat arvioinnissa huomioon otettavia kertaluonteisia organisatorisia kustannuksia:**
 - kustannukset, jotka liittyvät esteettömyysasiantuntemusta omaavaan lisähenkilöstöön
 - kustannukset, jotka liittyvät henkilöresurssien kouluttamiseen ja esteettömyyttä koskevan osaamisen hankkimiseen
 - kustannukset, jotka liittyvät uusien prosessien kehittämiseen esteettömyyden sisällyttämiseksi tuotekehitykseen tai palvelujen tarjontaan
 - kustannukset, jotka liittyvät esteettömyyttä koskevan ohjemateriaalin kehittämiseen
 - kertaluonteiset kustannukset, jotka liittyvät esteettömyyttä koskevan lainsäädännön hallintaan
- b) **Kriteerit, jotka koskevat arvioinnissa huomioon otettavia juoksevia tuotanto- ja kehityskustannuksia:**
 - kustannukset, jotka liittyvät tuotteen tai palvelun esteettömyysominaisuuksien suunnitteluun
 - kustannukset, joita syntyy valmistusprosesseissa
 - kustannukset, jotka liittyvät tuotteen tai palvelun esteettömyyden testaamiseen
 - kustannukset, jotka liittyvät dokumentaation laatimiseen.